

Zielone Oko

ul. Armii Krajowej 25/7, 58-100 Świdnica
e-mail: biuro@zieloneoko.pl, www.zieloneoko.pl
tel. 74 / 660 66 90, faksy 74 / 660 65 02

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU
„STRATEGII ROZWOJU MIASTA JELENIEJ GÓRY
NA LATA 2014-2025”**

Świdnica, czerwiec 2014 r.

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

1. Wprowadzenie

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko powstała w związku z koniecznością przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Obowiązek ten wynika z przepisów krajowych oraz z prawa Unii Europejskiej. W postępowaniu tym ocenia się, czy projekt dokumentu strategicznego jest zgodny z polityką ochrony środowiska. Analizuje się także to, czy i w jaki sposób realizacja ustaleń dokumentu będzie oddziaływać na środowisko. W przypadku stwierdzenia, że przedmiot oceny może negatywnie oddziaływać na środowisko, określa się propozycje rozwiązań, które mogą ten wpływ zminimalizować. Podobny krok wykonuje się także wtedy, gdy oceniany dokument nie generuje niekorzystnych oddziaływań, natomiast nie wykorzystuje swojego potencjału w zakresie możliwości pozytywnego wpływu na poprawę poziomu ochrony środowiska.

W niniejszym przypadku przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest projekt dokumentu strategicznego pn. „Strategia Rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014-2025” (w dalszej części pracy dokument ten będzie skrótowo nazywany Strategią).

2. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu

Strategia jest dokumentem określającym wieloletnią politykę rozwoju miasta Jelenia Góra, wyrażając ją poprzez cele strategiczne i operacyjne, z którymi powiązane proponowane zadania realizacyjne. Dokument docelowo będzie przyjęty w drodze uchwały Rady Miejskiej. Załącznikiem do niniejszej prognozy jest wykaz ww. celów i zadań.

3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu wspólnotowym, krajowym i regionalnym

W Prognozie dokonano analizy wielu dokumentów strategicznych, w których ustanowione są cele polityki w zakresie ochrony środowiska. Na szczególną uwagę zasługują takie dokumenty, jak:

- 1) Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu EUROPA 2020,
- 2) Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego,
- 3) Plan ochrony zasobów wodnych Europy,
- 4) Unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej do 2020 r.,
- 5) Strategia UE w zakresie adaptacji do zmian klimatu,
- 6) Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
- 7) Strategia Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko,
- 8) Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej,
- 9) Wojewódzki program ochrony środowiska województwa dolnośląskiego.

Ze względu na to, że ww. dokumenty zawierają wiele różnorodnych ustaleń w zakresie ochrony poszczególnych komponentów środowiska, dla potrzeb niniejszej prognozy

przeprowadzono próbę wylistowania najważniejszych strategicznych celów w zakresie ochrony środowiska wynikających z ww. dokumentów. W wyniku takiej analizy, sformułowano następujące zagregowane cele środowiskowe:

1. Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu.
2. Powstrzymanie pogarszania stanu wód oraz osiągnięcie ich dobrego stanu.
3. Utrzymanie oraz poprawa komfortu i jakości życia ludzi.
4. Przeciwdziałanie degradacji gleb.
5. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń i poprawa lub utrzymanie poziomów jakości powietrza, nie stanowiących zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego.
6. Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ograniczanie negatywnych skutków tych zmian, w tym – adaptacja do zmian klimatycznych.
7. Ochrona klimatu akustycznego oraz ograniczanie emisji hałasu.
8. Zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi.
9. Ochrona i odbudowa wartości krajobrazowych.
10. Ochrona i ograniczanie negatywnego wpływu na zabytki i dobra materialne.
11. Rozwój gospodarki zasobooszczędnej, niskoemisyjnej i niskoodpadkowej.

4. Analiza zgodności ocenianego dokumentu z polityką ochrony środowiska

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że oceniany dokument jest zgodny z polityką ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Z oceny wynika jednak, że istnieje możliwość nadania zagadnieniom ochrony środowiska większej rangi poprzez przeformułowanie niektórych zapisów Strategii, bez uszczerbku dla jej zasadniczego celu, treści i charakteru.

5. Analiza uwarunkowań środowiskowych

Jelenia Góra jest miastem na prawach powiatu, położonym w znacznej części w Kotlinie Jeleniogórskiej. Miasto jest otoczone górami: od zachodu – Izerskimi, od północy – Kaczawskimi, od wschodu – Rudawami Janowickimi, a od południa najwyższym pasmem Sudetów – Karkonoszami. Lasy i grunty leśne pokrywają obszar miasta w 33%, użytki rolne – 39 %, a 28% to inne grunty oraz nieużytki. Miasto, z liczbą ludności wynoszącą w 2012 roku 82 846 osób, posiada gęstość zaludnienia 758,7 os./km².

Przez obszar Jeleniej Góry przepływa 16 rzek i potoków, które w całości należą do dorzecza Bobru. Z uwagi na usytuowanie miasta i przepływające przez jego teren ciekły wodne istnieje potencjalne zagrożenie powodzią. Powietrze atmosferyczne w mieście bywa zanieczyszczone w sposób ponadnormatywny.

Na terenie Jeleniej Góry dominują gleby zaliczane do IV klasy bonitacyjnej (66,3% użytków rolnych). Występują tu czwartorzędowe złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej, głównie ility, złoża granitów i skał pokrewnych oraz złoża surowców skaleniowych, a w rejonie Cieplic - złoża wód leczniczych.

Jednym z kluczowych aspektów jest jednak to, że w obrębie miasta i w jego pobliżu znajdują się m.in. Karkonoski Park Narodowy, 2 parki krajobrazowe oraz obszary europejskiej sieci ochrony przyrody Natura 2000.

6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Identyfikację problemów ochrony środowiska w Jeleniej Górze szczegółowo przedstawiono w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Jelenia Góra na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku”.

Adekwatnie do skali problemu, w Programie Ochrony Środowiska nadano priorytety (od najwyższego do najniższego) następującym komponentom środowiskowym:

- Priorytet pierwszy – Ochrona wód, gleb i powietrza, w celu minimalizacji zagrożeń dla życia i zdrowia człowieka.
- Priorytet drugi – Optymalizacja w wykorzystaniu zasobów naturalnych i energii.
- Priorytet trzeci – Ochrona dziedzictwa przyrodniczego miasta wraz z racjonalnym użytkowaniem zasobów środowiska.
- Priorytet czwarty – Aktywizacja społeczności lokalnej na rzecz ochrony środowiska i rozwój edukacji ekologicznej.

7. Analiza i ocena znaczących oddziaływań na środowisko

Poziom szczegółowości oceny oddziaływań jest adekwatny do szczegółowości ustaleń Strategii: gdy dokument zawiera ogólne zapisy, nie jest możliwe dokonanie szczegółowej oceny oddziaływań. Taka ocena może jedynie w zgeneralizowany sposób rozważać korzyści i zagrożenia wynikające z realizacji dokumentu strategicznego bądź odstąpienia od tejże realizacji. Rozważania te powinny pozwolić na sformułowanie rekomendacji w zakresie możliwości zmniejszenia ewentualnego negatywnego oddziaływania na środowisko oraz w zakresie możliwości wsparcia realizacji strategicznych celów ochrony środowiska. Strategia nie określa rodzajów i konkretnej lokalizacji inwestycji, które powstaną w wyniku realizacji jego ustaleń – a zatem ocena środowiskowych oddziaływań i wynikających z tego rekomendacji nie może być pełna i precyzyjna.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania przeprowadzono analizę oddziaływania na środowisko celów strategicznych i operacyjnych. Nie stwierdzono ryzyka wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko. Stwierdzono natomiast, że istnieje możliwość wprowadzenia do dokumentu zmian, które będą wzmacniały poziom ochrony środowiska w Jeleniej Górze.

Podsumowując można stwierdzić, że ustalenia ocenianego dokumentu nie generują negatywnego oddziaływania na środowisko, co najwyżej pozostają neutralne pod tym względem lub też prowadzą do pozytywnego oddziaływania. Istnieje natomiast możliwość dokonania w Strategii takich zapisów, które przyczynią się do bardziej skutecznego wdrażania regionalnej, krajowej i unijnej polityki w zakresie ochrony środowiska.

8. Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji projektowanego dokumentu

Jak już stwierdzono, Strategia - szczególnie po odpowiedniej modyfikacji - może istotnie przyczynić się do wdrażania polityki ochrony środowiska. W związku z powyższym, rezygnacja z przyjęcia tego dokumentu będzie straceniem szansy na wzmocnienie i usprawnienie polityki ochrony środowiska. Tym samym uchwalenie i wdrożenie Strategii, zwłaszcza po dokonaniu pewnych modyfikacji na rzecz wzmocnienia zapisów prośrodowiskowych, będzie stanowiło o faktycznej woli realizacji celów środowiskowych przez Miasto Jelenia Góra.

9. Propozycja rozwiązań alternatywnych

Analizowana Strategia nie przedstawia alternatywnych sposobów realizacji zasadniczego celu strategicznego, czy też alternatywnych sposobów realizacji priorytetów, działań lub przedsięwzięć strategicznych. Kwestia ustalania celów strategicznych leży w gestii organów władzy publicznej działającej w oparciu o demokratyczne zasady. Prognoza oddziaływania na środowisko może pełnić tu jedynie funkcję polegającą na identyfikacji skutków środowiskowych tak sformułowanych celów i na wskazywaniu tych obszarów, gdzie skutki te wydają się być nieakceptowalne z punktu widzenia celów ochrony środowiska.

Z uwagi na fakt, że oceniana Strategia nie wskazuje listy konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, a jedynie strategiczne obszary działań (wyrażone w formie celów strategicznych i operacyjnych), przeprowadzenie szczegółowej i racjonalnej analizy środowiskowej wariantów alternatywnych jest w zasadzie niemożliwe. Warianty te będą mogły być analizowane dopiero na etapie realizacji konkretnych projektów stanowiących fizyczny wymiar realizacji Strategii.

Należy powtórzyć, że proponowane ustalenia ocenianego dokumentu nie doprowadzą do wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko – Strategia nie tworzy bowiem polityki mogącej takie oddziaływanie wygenerować. W związku z tym proponowanie alternatywnych sposobów osiągnięcia celów strategicznych nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i ekologicznego punktu widzenia. W omawianym przypadku najgorszym wariantem byłby wariant polegający na zaniechaniu działań przewidziany w ocenianym dokumencie.

10. Środki zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko

Oceniana Strategia może sprzyjać realizacji polityki ochrony środowiska. Żeby mogła ona pełnić taką funkcję na jeszcze wyższym poziomie, wskazane jest rozszerzenie ustaleń tego dokumentu o dodatkowe aspekty zrównoważonego rozwoju. W tym kontekście wskazano na możliwość wprowadzenia do Strategii zapisów rozszerzających kwestię ochrony wód, ochrony przyrody i zagadnień związanych z adaptacją do zmian klimatycznych.

11. Proponowane metody analizy wdrażania dokumentu

Strategia jest jednym z wielu dokumentów strategicznych miasta Jelenia Góra. Z ustawy *Prawo ochrony środowiska* wynika, że miasto powinno mieć opracowany i systematycznie aktualizowany Program Ochrony Środowiska. Co 2 lata powinien być sporządzany raport z wdrażania Programu. Strategia i Program będą wdrażane równocześnie z takim samym priorytetem, a ich wzajemne ustalenia powinny być z sobą kompatybilne i będą wzajemnie na siebie oddziaływać wzmacniająco. W tym kontekście należy podkreślić, że wspomniany we wcześniejszej części opracowania obowiązujący Program Ochrony Środowiska dla miasta Jelenia Góra przedstawia propozycję systemu monitorowania wskaźników w zakresie ochrony i stanu środowiska naturalnego.

12. Wnioski i rekomendacje

W podsumowaniu prognozy oddziaływaniu na środowisko stwierdzono, że przeprowadzona analiza wyklucza możliwość zaistnienia negatywnego oddziaływania ustaleń Strategii na środowisko. Podkreślono, że treść tego dokumentu może, szczególnie po odpowiedniej modyfikacji, istotnie przyczynić się do wdrażania polityki ochrony środowiska w Jeleniej Górze.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	8
I.1. WSTĘP.....	8
I.2. CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	9
I. 3. PODSTAWA PRAWNA	9
I.4. ZAWARTOŚĆ	9
I.5. METODOLOGIA.....	11
II. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	12
II.1. CEL OPRACOWANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	12
II.2. ZAWARTOŚĆ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	12
III. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM	15
III.1. POLITYKA I PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ.....	15
III.2. DOKUMENTY KRAJOWE	19
III.3. DOKUMENTY REGIONALNE I WOJEWÓDZKIE	21
IV. ANALIZA ZGODNOŚCI OCENIANEGO DOKUMENTU Z POLITYKĄ OCHRONY ŚRODOWISKA	23
IV.1. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	23
IV.2. ZAPISY OCENIANEGO DOKUMENTU W KONTEKŚCIE WYMAGAŃ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.....	24
V. ANALIZA UWARUNKOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH	26
V.1. POŁOŻENIE	26
V.2. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA.....	26
V.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE.....	27
V.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	28
V.5. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE.....	28
V.6. GLEBY I POWIERZCHNIA ZIEMI.....	31
V.7. ZASOBY NATURALNE	32

VI. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	33
VI.1. PROBLEMY FORMALNO – PRAWNE I SYSTEMOWE	33
VI.2. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA W JELENIEJ GÓRZE	33
VII. ANALIZA I OCENA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	35
VII.1. ODDZIAŁYWANIE NA WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	35
VII.2. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	36
VII.3. OCHRONA KLIMATU I ADAPTACJA DO SKUTKÓW ZMIAN KLIMATYCZNYCH.....	37
VII.4. ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	37
VII.5. ODDZIAŁYWANIE NA JAKOŚĆ ŻYCIA I ZDROWIE LUDZI.....	38
VII.6. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI	38
VII.7. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE	38
VII.8. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ I DOBRA KULTURY.....	38
VII.9. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT AKUSTYCZNY.....	39
VII.10. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	39
VII.11. ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE.....	39
VII.12. PODSUMOWANIE ZIDENTYFIKOWANYCH ODDZIAŁYWAŃ	40
VIII. WPŁYW NA ŚRODOWISKO W PRZYPADKU ODSTĄPIENIA OD REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	40
IX. PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH	41
X. ŚRODKI ZAPOBIEGAJĄCE ORAZ OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO.....	43
XI. PROPONOWANE METODY ANALIZY WDRAŻANIA DOKUMENTU.....	44
XII. WNIOSKI I REKOMENDACJE	46
XIII. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE WYKORZYSTANE W ANALIZACH	46
Załącznik 1.....	47

I. WPROWADZENIE

I.1. WSTĘP

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt dokumentu strategicznego pn. „Strategia Rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014-2025” (w dalszej części pracy dokument ten będzie skrótowo nazywany Strategią). Prognoza jest podstawowym dokumentem merytorycznym sporządzanym dla potrzeb przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Polskie przepisy (w ślad za wymaganiami prawa Unii Europejskiej) wskazują, że powinna ona zawierać informacje, które mogą być racjonalnie wymagane, z uwzględnieniem:

- obecnego stanu wiedzy i metod oceny,
- zawartości i poziomu szczegółowości planu lub programu,
- funkcji ocenianego dokumentu w procesie podejmowania decyzji,
- zakresu, w jakim niektóre sprawy mogą zostać właściwie ocenione na różnych etapach tego procesu.

Dyrektywa wymaga przedstawienia w prognozie informacji skupiających się na kwestiach związanych ze znaczącym wpływem planu lub programu na środowisko.

Analizując funkcję prognozy oddziaływania na środowisko, należy mieć na uwadze cel dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, wyrażony w jej art. 1, tj.:

- zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska,
- przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania zrównoważonego rozwoju.

Dla określenia funkcji prognozy znamieny jest art. 8 dyrektywy 2001/42/WE; wskazuje on, że ustalenia tego dokumentu powinny być uwzględnione w czasie przygotowania planu lub programu oraz przed jego przyjęciem lub poddaniem procedurze ustawodawczej, a także w dokumencie podsumowującym przebieg strategicznej OOS. To oznacza, że **w prognozie oddziaływania na środowisko muszą się znaleźć przede wszystkim te informacje, które mogą mieć wpływ na zapisy ocenianego dokumentu i na praktyczną realizację jego ustaleń.**

Z całą mocą należy podkreślić, że przedstawiona w niniejszej prognozie ocena dokumentu strategicznego nie jest tożsama z udzieleniem choćby wstępnej zgody na realizację przedsięwzięć (m.in. inwestycji) i innych fizycznych ingerencji w środowisko.

W związku z przeprowadzeniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt Strategii zapewnił możliwość udziału społeczeństwa oraz pozyskał pozytywne stanowiska organów opiniujących, tj.:

1. Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu (pismo z dnia 29 maja 2014 r., znak: WSI.410.222.2014.DK),
2. Opinia Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pismo z dnia 7 maja 2014 r., znak ZNS.9011.644.2014.DG).

I.2. CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania na środowisko jest podstawowym dokumentem sporządzanym dla potrzeb przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ).

Celem przeprowadzenia tej OOŚ jest nie tylko spełnienie wymogu prawnego, lecz także przeprowadzenie merytorycznej analizy takich zagadnień, jak:

- 1) analiza zgodności ocenianego dokumentu z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym i krajowym,
- 2) identyfikacja stanu tych elementów środowiska, które mają związek z zastosowaniem ustaleń wynikających z ocenianego dokumentu,
- 3) analiza oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska skutków stosowania ustaleń ocenianego dokumentu,
- 4) zaproponowanie rozwiązań alternatywnych oraz działań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko oraz – w miarę konieczności – kompensację skutków tego oddziaływania,
- 5) zaproponowanie sposobów monitorowania skutków stosowania (w tym – efektywności) ocenianego dokumentu strategicznego.

I.3. PODSTAWA PRAWNA

Zasadniczą podstawą prawną sporządzenia niniejszej prognozy oraz przeprowadzenia strategicznej OOŚ są przepisy prawa polskiego (ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, dalej: UOOŚ) i wspólnotowego (Dyrektywa 2001/42/WE). Wynikają z nich m.in. następujące ustalenia:

- 1) przeprowadzenia strategicznej OOŚ wymagają projekty takich dokumentów, jak m.in. plany i programy dotyczące m.in. turystyki i wykorzystania terenu (art. 3 ust. 2 dyrektywy 2001/42/WE, art. 46 UOOŚ),
- 2) w ramach strategicznej OOŚ sporządza się prognozę oddziaływania na środowisko (art. 5 dyrektywy 2001/42/WE, art. 51 UOOŚ),
- 3) prognoza oddziaływania na środowisko oraz dokument będący przedmiotem strategicznej OOŚ wymagają przeprowadzenia konsultacji ze społeczeństwem oraz odpowiednimi organami administracji (art. 6 dyrektywy 2001/42/WE, art. 54 UOOŚ),
- 4) procedura strategicznej OOŚ jest zintegrowana z procedurą oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 (art. 55 ust. 2 UOOŚ, art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory).

I.4. ZAWARTOŚĆ

Zawartość niniejszej prognozy jest zgodna z art. 51 ust. 2 UOOŚ. Przepis ten wskazuje, że prognoza oddziaływania na środowisko powinna:

- 1) zawierać:
 - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,

- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- 2) określać, analizować i oceniać:
- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
 - d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
 - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
- 3) przedstawiać:
- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
 - b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Trzeba podkreślić, że przepisów określających zawartość prognozy nie można odczytywać w oderwaniu od przepisów określających jej funkcję; oznacza to, że w prognoza musi zawierać:

- 1) informacje racjonalnie wymagane, adekwatne do charakteru ocenianego dokumentu,**
- 2) informacje, które mogą mieć faktyczne przełożenie na treść ocenianego dokumentu.**

Zakres i stopień szczegółowości niniejszej prognozy oddziaływania na środowiska został uzgodniony w trybie art. 53 UOOŚ z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu (pismo z dnia 28.03.2014 r., znak: WSI.411.85.2014.DK) oraz z Dolnośląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo z dnia 06.03.2014 r., znak: ZNS.9011.281.2014.DG).

I.5. METODOLOGIA

Prognoza składa się z czterech głównych merytorycznych bloków / filarów:

- charakterystyka ocenianego dokumentu,
- uwarunkowania środowiskowe mające znaczenie dla wdrażania jego ustaleń,
- strategiczna ocena oddziaływań środowiskowych,
- propozycja działań minimalizujących ryzyko wystąpienia negatywnego wpływu na środowisko.

Materiałem wyjściowym do sporządzenia prognozy był projekt „Strategii Rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014 – 2025”.

Dla potrzeb prognozy oddziaływania na środowisko jej autorzy przeprowadzili analizę uwarunkowań strategicznych związanych z ochroną środowiska, które mają znaczenie dla ocenianego dokumentu. Kolejnym krokiem było pozyskanie informacji o poszczególnych komponentach środowiska z dokumentów źródłowych o charakterze przekrojowym, danych opracowywanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska koordynowanego przez służby Inspekcji Ochrony Środowiska oraz danych o obszarach ochrony przyrody. Przy opisie uwarunkowań środowiskowych skupiono się na tych zagadnieniach tematycznych, które mają znaczenie dla oceny skutków realizacji analizowanej Strategii (zgodnie z dyspozycją art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. b UOOŚ, wedle którego prognoza oddziaływania na środowisko powinna określać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym i znaczącym oddziaływaniem).

Po zgromadzeniu kluczowych materiałów, przystąpiono do prac kameralnych i studialnych polegających na przeprowadzeniu analizy treści projektu dokumentu w kontekście adekwatności do uwarunkowań prawnych, strategicznych i środowiskowych. Wyniki tej oceny były wstępnym krokiem do weryfikacji ocenianego dokumentu pod kątem tego, czy jego ustalenia są zgodne z uwarunkowaniami prawnymi i strategicznymi oraz czy są one adekwatne do kluczowych problemów ochrony środowiska. Ustalenia te prowadzone były równolegle z oceną oddziaływań na środowisko, jakie będą się wiązały z praktycznym wdrażaniem Strategii po jej wejściu w życie. Sformułowano również opis skutków, które mogą wystąpić w przypadku odstąpienia od realizacji ustaleń tego dokumentu. Wykorzystano źródła literaturowe oraz dane z Państwowego Monitoringu Środowiska, przeanalizowano (i częściowo wykorzystano) także merytoryczne uwagi zgłoszone w ramach dotychczasowych konsultacji społecznych.

Po przeprowadzeniu powyższych prac, kolejnym krokiem było sformułowanie zaleceń do uzupełnienia bądź zmiany treści ocenianego dokumentu. Działanie to zostało zintegrowane z zaproponowaniem rozwiązań eliminujących i minimalizujących ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko. Następnym etapem było sformułowanie propozycji monitorowania realizacji ustaleń Programu pod kątem ich skutków środowiskowych.

Stopień szczegółowości treści niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest adekwatny do charakteru (w tym: zakresu informacji) ocenianego dokumentu. Oznacza to, że przeprowadzone analizy nie sięgają do poziomu szczegółowości poszczególnych obiektów przyrodniczych, lecz opierają się na ogólnej identyfikacji kluczowych oddziaływań, jakie mogą wystąpić w związku z wdrażaniem Strategii. Szczegółowa analiza konkretnych działań i przedsięwzięć może być przeprowadzona na etapie postępowań administracyjnych dla konkretnych działań i przedsięwzięć oraz przy podejmowaniu ustaleń na szczeblu gminnych dokumentów określających zagospodarowanie przestrzenne.

II. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

II.1. CEL OPRACOWANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Dotychczas obowiązująca Strategia Rozwoju Jeleniej Góry na lata 2004-2015 przyjęta została uchwałą Rady Miejskiej Jeleniej Góry nr 302/XXIV/2004 z dnia 28 września 2004 r. Wskutek zmian sytuacji społeczno-ekonomicznej miasta jak i funkcjonowaniu całego jego otoczenia gospodarczego, prawnego i strategicznego, pojawiła się potrzeba opracowania nowej Strategii – której projekt jest przedmiotem strategicznej OOS.

Strategia jest dokumentem określającym wieloletnią politykę rozwoju miasta Jeleniej Góry, wyrażając ją poprzez cele strategiczne (w różnych obszarach tematycznych) i wynikające z nich cele operacyjne, z którymi powiązано proponowane zadania realizacyjne (przy czym nie chodzi tu o przedsięwzięcia w rozumieniu UOOŚ, lecz o zadania strategiczne).

Cele i zadania wyznaczają kierunki rozwoju miasta i sposoby dążenia do osiągnięcia zakładanej misji miasta. Strategia stanowi swoistą mapę drogową; jest dokumentem kierunkowym będącym podstawą do podejmowania skoordynowanych działań przez wszystkich partnerów społeczno-gospodarczych miasta.

Dokument docelowo będzie przyjęty w drodze uchwały Rady Miejskiej Jeleniej Góry.

II.2. ZAWARTOŚĆ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Strategia określa wizję i misję miasta Jelenia Góra do roku 2025:

Wizja Miasta Jelenia Góra do roku 2025

Jelenia Góra nowoczesnym miastem, o funkcjach regionalnych i ponadregionalnych, stanowiącym jeden z głównych ośrodków rozwoju Dolnego Śląska.

Miastem, którego rozwój oparty jest o turystykę, funkcje uzdrowiskowe, innowacyjną gospodarkę i edukację. Dysponującym rozwiniętą infrastrukturą techniczną oraz społeczną. Przyjaznym dla przedsiębiorczości i rozwoju rynku pracy. Bezpiecznym i estetycznym.

Miastem, które stwarza możliwości samorealizacji zawodowej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej mieszkańców. Wzrastającym w poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Zarządzanym w sposób skuteczny i efektywny.

Misja Miasta Jelenia Góra do roku 2025

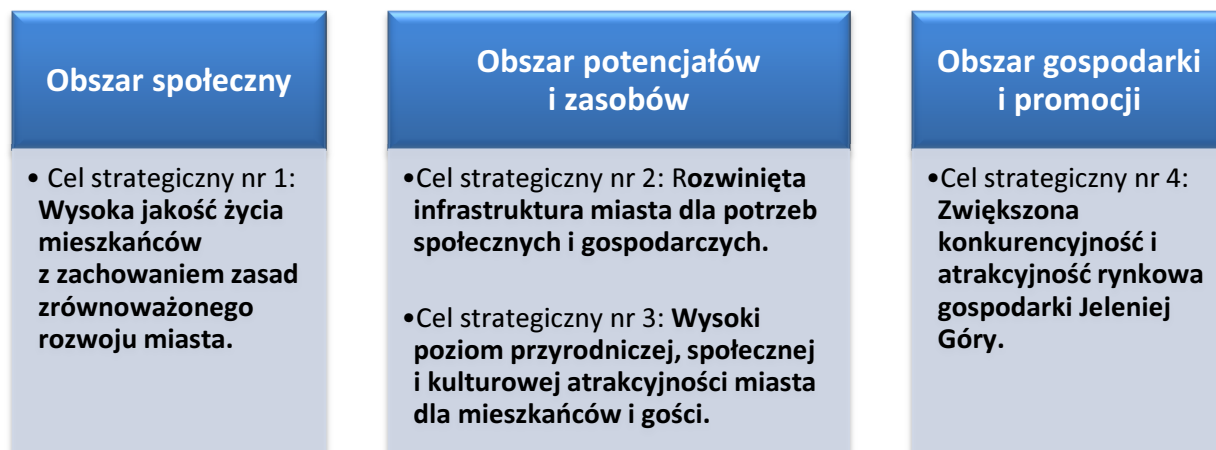
Jelenia Góra to dynamiczne społecznie i gospodarczo centrum Karkonoszy, przyjazne miejsce do życia, pracy i wypoczynku w unikalnym górskim otoczeniu przyrodniczym o walorach uzdrowiska i bogatym dziedzictwie kulturowym.

Strategia formułuje cele strategiczne określające rezultaty o zasadniczym znaczeniu w długiej perspektywie oraz kierunkujące działania na rzeczy właściwe dla koncepcji rozwoju miasta. Cele strategiczne związane są z decyzjami dotyczącymi utrzymania lub zmiany

wykorzystania zasobów miasta, w tym również zasobów będących w dyspozycji sektora prywatnego i pozarządowego. Przypisane im cele operacyjne wyznaczają kierunki działań co do przedsięwzięć właściwych dla rozwoju miasta.

Cele strategiczne i operacyjne miasta powstały na podstawie oceny aktualnej sytuacji uwzględniającej zidentyfikowane w uspołecznionym procesie pracy problemy i czynniki wewnętrzne wpływające na możliwość rozwoju miasta (słabe i mocne strony) oraz zewnętrzne (szanse i zagrożenia w otoczeniu).

Projekt Strategii wskazuje 3 główne obszary, w stosunku do których określa następujące cele strategiczne:

Celom strategicznym przypisano cele operacyjne, które przedstawiają się następująco:

1. Cel strategiczny nr 1: Wysoka jakość życia mieszkańców z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju miasta.

Cele operacyjne:

- 1.1. Niski poziom bezrobocia.
- 1.2. Rozwinięty rynek mieszkalnictwa odpowiadający na potrzeby mieszkańców, ludności napływowej i okresowych rezydentów.
- 1.3. Wyższy poziom racjonalnego gospodarowania istniejącymi zasobami mieszkaniowymi.
- 1.4. Wyższy poziom bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- 1.5. Rozwinięta komunikacja rowerowa w mieście.
- 1.6. Podniesiona wiedza i umiejętności postępowania w sytuacji zagrożeń zdrowia i życia.
- 1.7. Zwiększony poziom bezpieczeństwa pożarowego oraz związanego z klęskami żywiołowymi, katastrofami i wypadkami w infrastrukturze technicznej.
- 1.8. Wyższy poziom usług w zakresie ochrony zdrowia.
- 1.9. Wypromowany zdrowy styl życia w mieście.
- 1.10. Rozwinięte usługi opiekuńcze dla osób o ograniczonej samodzielności oraz zagrożonych i/lub wykluczonych społecznie.
- 1.11. Rozwinięte więzy międzypokoleniowe w społeczności miasta.
- 1.12. Wyższy stopień aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.

- 1.13. Rozwinięte społeczeństwo obywatelskie – rozwinięty dialog społeczny.
- 1.14. Rozwinięte społeczeństwo informacyjne.
- 2. Cel strategiczny nr 2: Rozwinięta infrastruktura miasta dla potrzeb społecznych i gospodarczych.**
Cele operacyjne:
 - 2.1. Komunikacja w mieście dostosowana do potrzeb użytkowników.
 - 2.2. Dobre skomunikowanie drogowe, kolejowe i lotnicze miasta z otoczeniem krajowym i zagranicznym.
 - 2.3. Zwiększenie dostępności terenów dla inwestorów.
- 3. Cel strategiczny nr 3: Wysoki poziom przyrodniczej, społecznej i kulturowej atrakcyjności miasta dla mieszkańców i gości.**
Cele operacyjne:
 - 3.1. Wyższy poziom estetyki miasta.
 - 3.2. Wyższy stopień czystości środowiska.
 - 3.3. Zwiększony poziom wykorzystania walorów sportowo-rekreacyjnych, turystycznych oraz widokowych.
 - 3.4. Wzmocnienie rangi Jeleniej Góry jako ośrodka kultury.
- 4. Cel strategiczny nr 4: Zwiększona konkurencyjność i atrakcyjność rynkowa gospodarki Jeleniej Góry**
Cele operacyjne:
 - 4.1. Wyższy poziom rozwoju przedsiębiorczości w mieście.
 - 4.2. Wzrost liczby młodych ludzi pozostających oraz osiedlających się w mieście.
 - 4.3. Utrzymany status Uzdrowiska Cieplice.
 - 4.4. Wyższy udział przedsiębiorstw działających w sferze uzdrowiskowej i medical spa - zwiększony poziom wykorzystania wód termalnych
 - 4.5. Wyższy poziom innowacyjności przedsiębiorstw działających w mieście.
 - 4.6. Wyższa jakość i konkurencyjność usług turystycznych.
 - 4.7. Rozwinięta i zintegrowana oferta produktów turystycznych.
 - 4.8. Zwiększony stopień dostosowania popytu i podaży na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem rynku pracy Jeleniej Góry i obszarów powiązanych.
 - 4.9. Zwiększenie skuteczności działań promocyjnych skierowanych do inwestorów.
 - 4.10. Poprawa wizerunku miasta.

W załączniku nr 1 do niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko przedstawiono wykaz celów stanowiących kluczowy element Strategii, w którym każdemu z celów strategicznych przypisano cele operacyjne oraz wynikające z nich zadania realizacyjne.

III. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM

III.1. POLITYKA I PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu EUROPA 2020

Strategia „Europa 2020” jest długookresowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej, który zastąpił realizowaną od 2000 r. Strategię Lizbońską. W strategii „Europa 2020” wskazuje się na potrzebę wspólnego działania państw członkowskich UE na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform umożliwiających stawienie czoła wyzwaniom związanym z globalizacją, starzeniem się społeczeństw czy rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów. W celu osiągnięcia tych założeń ustanowiono trzy podstawowe priorytety:

- wzrost inteligentny, czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Podstawowymi instrumentami realizacji celów strategii „Europa 2020” są opracowywane przez państwa członkowskie UE Krajowe Programy Reform oraz przygotowane przez Komisję Europejską inicjatywy przewodnie (realizowane na poziomie UE, państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych): „Unia innowacji”, „Mobilna młodzież”, „Europejska agenda cyfrowa”, „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, „Europejski program walki z ubóstwem”.

Polski Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020” został przyjęty 26 kwietnia 2011 r. przez Radę Ministrów. Jest on bezpośrednio powiązany z krajową polityką rozwoju, strategią rozwoju kraju oraz dziewięcioma zintegrowanymi strategiami krajowymi.

Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. VII Program pn. „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety” został przygotowany przez Komisję Europejską, a następnie został przyjęty przez Parlament Europejski w dniu 20 listopada 2013 r. Ma on zwiększyć wkład polityki ochrony środowiska w przechodzenie na zasobooszczędną, niskoemisyjną gospodarkę, w której kapitał naturalny jest chroniony i wzmacniany, a zdrowie i dobrostan obywateli są chronione. Program ten ma stanowić nadrzędne ramy dla polityki ochrony środowiska do 2020 r. Określono w nim dziewięć priorytetowych celów, jakie UE i państwa członkowskie mają osiągnąć:

- 1) ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii;

- 2) przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną;
- 3) ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem obciążeniami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu;
- 4) maksymalizacja korzyści płynących z prawodawstwa Unii w zakresie ochrony środowiska;
- 5) poprawa dowodów stanowiących podstawę polityki ochrony środowiska;
- 6) zabezpieczenie inwestycji na rzecz polityki ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu oraz urealnienie cen;
- 7) poprawa uwzględniania aspektu ochrony środowiska i zwiększenia spójności polityki;
- 8) wspieranie zrównoważonego charakteru miast Unii;
- 9) zwiększenie efektywności Unii w przeciwdziałaniu regionalnym i globalnym wyzwaniom w zakresie ochrony środowiska.

Plan ochrony zasobów wodnych Europy

14 listopada 2012 r. Komisja Europejska opublikowała Plan ochrony zasobów wodnych Europy – strategię zmierną do zapewnienia wystarczającej ilości wody dobrej jakości, aby zaspokoić zapotrzebowanie ze strony ludności, gospodarki i środowiska. Dokument ma charakter politycznej reakcji UE na obecne i przyszłe wyzwania w dziedzinie wody, której celem jest zapewnienie wystarczającej dostępności wód o dobrej jakości do zrównoważonego i sprawiedliwego korzystania z wód do 2050 r.

Aby zrealizować cel Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW), polegający na osiągnięciu dobrego stanu wód do 2015 r., przedstawiono trójstopniową strategię:

- 1) poprawa wdrażania obecnej polityki wodnej UE dzięki pełnemu wykorzystaniu możliwości obecnych przepisów - na przykład szersze wykorzystywanie środków w zakresie naturalnego potencjału retencyjnego, takich jak odnowa terenów podmokłych oraz równin zalewowych, lub skuteczniejsze stosowanie zasady „zanieczyszczający płaci” za pomocą pomiarów zużycia wody, odpowiedniego ustalania cen wody i dokładniejszych analiz gospodarczych;
- 2) zwiększenie integracji celów polityki wodnej z innymi powiązаныmi obszarami polityki, np. rolnictwem, rybołówstwem, energią odnawialną, transportem oraz Funduszem Spójności i funduszami strukturalnymi;
- 3) uzupełnienie luk w obecnym prawodawstwie, zwłaszcza w zakresie rozwiązań potrzebnych do zwiększenia efektywności gospodarowania wodami.

W Planie podkreśla się, że ochrona wody nie wiąże się wyłącznie ze środowiskiem, zdrowiem i dobrostanem. Ma ona także znaczenie dla wzrostu gospodarczego i dobrobytu. Dzięki ochronie zasobów wody można w pełni wykorzystać potencjał wzrostu w sektorze wodnym UE, a wszystkie sektory gospodarki zależne od dostępności wody określonej jakości mogą dobrze funkcjonować.

Unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.

3 maja 2011 r. Komisja Europejska przedstawiła 10-letnią strategię ochrony i poprawy stanu różnorodności biologicznej w Europie. Ma ona na celu odwrócenie tendencji do utraty różnorodności biologicznej i przyspieszenie przejścia UE na ekologiczną gospodarkę

efektywnie korzystającą z zasobów. Strategia obejmuje sześć wzajemnie się wspierających celów, które dotyczą głównych czynników wpływających na utratę różnorodności biologicznej i mają zmniejszyć kluczowe zagrożenia dla przyrody i usług ekosystemowych w UE. Każdy cel ujęto następnie w zbiór działań zaplanowanych na określony czas oraz inne środki wspomagające.

Strategia formułuje:

- 1) wizję na rok 2050: „Do 2050 roku różnorodność biologiczna w Unii Europejskiej oraz funkcje ekosystemu, które ona zapewnia i które stanowią jej kapitał naturalny, będą chronione, wycenione i zostaną odpowiednio odtworzone ze względu na wartość różnorodności biologicznej samej w sobie oraz ich fundamentalny udział w zapewnianiu dobrobytu człowieka i koniunktury gospodarczej, tak aby uniknąć katastrofalnych zmian wywołanych przez utratę różnorodności biologicznej”;
- 2) przewodni cel na rok 2020: „Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu w UE do 2020 r. oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu, a także zwiększenie wkładu UE w zapobieganie utracie różnorodności biologicznej na świecie”.

Cele Strategii zostały sformułowane następująco:

1. Powstrzymanie pogarszania się stanu wszystkich gatunków i siedlisk objętych unijnym prawodawstwem w dziedzinie ochrony przyrody oraz osiągnięcie znaczącej i wymiernej poprawy ich stanu, tak aby w porównaniu z obecnymi ocenami do 2020 r. osiągnąć następujące wyniki: (i) zwiększenie o 100 % liczby ocen siedlisk oraz o 50 % liczby ocen gatunków przeprowadzonych na mocy dyrektywy siedliskowej wykazujących poprawę stanu ochrony; a także (ii) zwiększenie o 50 % liczby ocen gatunków przeprowadzonych na mocy dyrektywy ptasiej wykazujących bezpieczny lub lepszy stan ochrony.
2. Do 2020 r. ekosystemy i ich funkcje zostaną utrzymane i wzmocnione poprzez ustanowienie zielonej infrastruktury i odbudowę co najmniej 15 % zdegradowanych ekosystemów.
3. A) Rolnictwo: Do 2020 r. maksymalizacja obszarów rolnych obejmujących użytki zielone, grunty orne i plantacje trwałe, które są, objęte środkami związanymi z różnorodnością biologiczną na mocy wspólnej polityki rolnej, tak by zapewnić zachowanie różnorodności biologicznej i wymierną poprawę stanu ochrony gatunków i siedlisk, które zależą od rolnictwa lub podlegają jego wpływowi, a także poprawę w zakresie zapewniania funkcji ekosystemu w porównaniu z unijnym poziomem odniesienia z 2010 r., przyczyniając się w ten sposób do polepszenia zrównoważonego zarządzania
B) Lasy: Do 2020 r. przyjęcie planów urzędzenia lasów lub równoważnych instrumentów, zgodnie ze zrównoważoną gospodarką leśną w odniesieniu do wszystkich lasów państwowych i gospodarstw leśnych powyżej określonego rozmiaru (określonych przez państwa członkowskie lub regiony i wymienionych w ich programach rozwoju obszarów wiejskich), które otrzymują finansowanie w ramach polityki rozwoju obszarów wiejskich UE, tak by zapewnić wymierną poprawę stanu ochrony gatunków i siedlisk, które zależą od leśnictwa lub podlegają jego wpływowi, a także poprawę w zakresie zapewniania funkcji ekosystemu w porównaniu z unijnym poziomem odniesienia z 2010 r.
4. Rybołówstwo: Osiągnięcie maksymalnego podtrzymywalnego połowu do 2015 r. Osiągnięcie struktury wiekowej i składu wielkościowego populacji świadczących o dobrym zdrowiu stada poprzez zarządzanie rybołówstwem, bez znaczącego negatywnego wpływu na inne stada, gatunki i ekosystemy, wspierając osiągnięcie

dobrego stanu środowiska do 2020 r., zgodnie z wymogami dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej.

5. Do 2020 r. zidentyfikowanie i priorytetowe traktowanie inwazyjnych gatunków obcych i dróg ich przedostawania się, kontrola lub eliminacja gatunków o znaczeniu priorytetowym, zarządzanie ich drogami przedostawania się w celu zapobiegania wprowadzaniu i osiedlaniu się nowych inwazyjnych gatunków obcych.
6. Do 2020 r. zwiększenie przez UE jej wkładu w powstrzymanie utraty światowej różnorodności biologicznej.

Strategia UE w zakresie adaptacji do zmian klimatu

Dokument zawiera główne cele i kierunki dla działań dostosowawczych, które powinny być podejmowane przez poszczególne państwa UE. Ustanawia także system wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy krajami Unii w zakresie adaptacji. Strategia zwraca uwagę m.in. na konieczność podjęcia działań adaptacyjnych, przede wszystkim w miastach, jako obszarach o szczególnej wrażliwości na zmiany klimatu. Dokument zawiera także postulaty dotyczące zaangażowania środków UE, w tym środków strukturalnych, w finansowanie działań adaptacyjnych.

Strategia adaptacji UE koncentruje się na trzech kluczowych celach:

1. Wspieraniu działań państw członkowskich: Komisja zachęca wszystkie państwa członkowskie do przyjęcia kompleksowych strategii adaptacyjnych (w obecnej chwili 15 państw członkowskich UE przyjęło strategię przystosowawczą) i zapewni finansowanie, aby pomóc w budowaniu ich zdolności adaptacyjnych i podejmowaniu działań. Komisja, na podstawie inicjatywy Porozumienie Burmistrzów, będzie wspierać działania przystosowawcze w miastach, w szczególności poprzez dobrowolne zobowiązania do przyjęcia lokalnych strategii przystosowawczych do zmian klimatu i działań mających na celu podnoszenie świadomości.
2. Prowadzeniu działań na poziomie UE polegających na dalszym wspieraniu adaptacji w kluczowych sektorach wrażliwych, takich jak rolnictwo, rybołówstwo i polityka spójności oraz zapewnieniu, że europejska infrastruktura stanie się bardziej odporna na zmiany klimatu; wśród działań przewiduje się m.in. promowanie ubezpieczeń i innych produktów finansowych w celu zapewnienia inwestycji i decyzji handlowych odpornych na zmianę klimatu.
3. Podejmowaniu świadomych decyzji na wszystkich szczeblach decyzyjnych poprzez uzupełnienie braków w wiedzy na temat adaptacji.

W Polsce Rada Ministrów przyjęła w dniu 29.10.2013 r. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”, tzw. SPA2020. Dokument ten wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020 i określa konkretne działania adaptacyjne, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację oraz podaje wskaźniki monitorowania i oceny realizacji przyjętych celów. Działania adaptacyjne zawarte w SPA2020 obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne, np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią.

III.2. DOKUMENTY KRAJOWE

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

„Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju. PEP ustanowiła cele średniookresowe do 2016 r. W kolejnych rozdziałach scharakteryzowano szczegółowo kierunki działań, jakie powinny być podjęte w najbliższych latach. Ujęte one zostały jako:

1. Kierunki działań systemowych (uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, zarządzanie środowiskowe, udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska, rozwój badań i postęp techniczny, odpowiedzialność za szkody w środowisku, aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym);
2. Ochrona zasobów naturalnych (ochrona przyrody, ochrona i zrównoważony rozwój lasów, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochrona powierzchni ziemi, gospodarowanie zasobami geologicznymi);
3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (środowisko a zdrowie, jakość powietrza, ochrona wód, gospodarka odpadami, oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych, substancje chemiczne w środowisku);
4. Nakłady na realizację polityki ekologicznej.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK) jest podstawowym dokumentem określającym zasady polityki państwa w dziedzinie przestrzennego zagospodarowania kraju w perspektywie najbliższych kilkunastu lat. KPZK przedstawia cel strategiczny, jakim jest *Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w horyzoncie długookresowym*. Kładzie ona szczególny nacisk na budowanie i utrzymywanie ładu przestrzennego, formułuje także zasady i działania służące zapobieganiu konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią i zapewnieniu bezpieczeństwa.

W dokumencie określono 6 celów szczegółowych, m.in. kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. Do jednych z najważniejszych zagadnień rozwijanych w KPZK należy jakość środowiska i rozwój energetyki. Bezpośrednie odniesienie do ochrony środowiska mają m.in.: cel 4 – Ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego (kształtowanie struktur przestrzennych oddziałujących hamująco na dewaloryzację środowiska przyrodniczego, tworzących warunki funkcjonalno-przestrzenne umożliwiające aktywną ochronę jego wartości, prowadzących do realizacji ekorozwoju), a także cel 5 – Ochrona dziedzictwa kulturowego (kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających ochronę krajobrazu kulturowego i pojedynczych zabytków przed zniszczeniem, degradacją, dewaloryzacją oraz podjęcie działań mających na celu udostępnienie dziedzictwa kulturowego społeczeństwu).

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK 2020) – to główna strategia rozwojowa w średnim horyzoncie czasowym, wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe (wraz z szacunkowymi wielkościami potrzebnych środków finansowych).

Strategia wyznacza trzy obszary strategiczne - Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. Strategia średniookresowa wskazuje działania polegające na usuwaniu barier rozwojowych, w tym słabości polskiej gospodarki ujawnionych przez kryzys gospodarczy, jednocześnie jednak koncentrując się na potencjałach społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które odpowiednio wzmocnione i wykorzystane będą stymulowały rozwój. Celem głównym Strategii staje się więc wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Realizacji SRK 2020 służyć będzie 9 zintegrowanych, ściśle skorelowanych i wzajemnie się determinujących strategii sektorowych:

1. 13 lipca 2010 r. Rada Ministrów przyjęła **Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie**. Strategiczny cel polityki regionalnej wyrażono w słowach: „Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym”. Cele szczegółowe otrzymały następujące brzmienie:
 - 1) Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”),
 - 2) Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”),
 - 3) Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).
2. 15 kwietnia 2014 r. Rada ministrów przyjęła **Strategię Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko – perspektywa do 2020 r.** Celem głównym tego dokumentu jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną energetycznie gospodarkę. Cel ten będzie realizowany poprzez cele szczegółowe:
 - 1) zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, w ramach którego określono takie kierunki interwencji, jak:
 - racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
 - gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
 - zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
 - uporządkowania zarządzania przestrzenią;
 - 2) zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię, w ramach którego określono sektorowe kierunki interwencji, m.in.:

- poprawa efektywności energetycznej,
 - wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
 - rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich;
- 3) poprawa stanu środowiska, w ramach którego określono takie kierunki interwencji, jak:
- zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
 - racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
 - ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
 - wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
 - promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.
3. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”.
 4. Strategia rozwoju kapitału ludzkiego.
 5. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku).
 6. Strategia Sprawne państwo 2020.
 7. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.
 8. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP 2022.
 9. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020.

Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej

Głównym celem strategii jest zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji, z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa. Odbywa się to poprzez:

- realizację polityki regionalnej zgodnej z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- zwiększenie powierzchni i liczby terenów chronionych,
- zwiększenie różnorodności biologicznej kompleksów leśnych,
- zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- wzmocnienie merytoryczne i organizacyjne służb ochrony przyrody na poziomie regionalnym i lokalnym.

III.3. DOKUMENTY REGIONALNE I WOJEWÓDZKIE

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 została uchwalona w dniu 28 lutego 2013 r. Jest ona najważniejszym dokumentem strategicznym regionu wytyczającym cele i kierunki rozwoju Dolnego Śląska na najbliższe lata. W powiązaniu z krajowymi oraz europejskimi dokumentami strategicznymi, ujmuje całość spraw wpływających na kształtowanie sytuacji społeczno-gospodarczej regionu.

Przyjęty w SRWD 2020 model gospodarczy składa się z dwóch filarów. Pierwszy filar stanowi rozwój przemysłu opartego na najnowocześniejszych technologiach oraz nowoczesnych usługach. Drugi filar opiera się na unikatowych zasobach przyrodniczych, uzdrowiskowych i kulturowych, a także bogatych zasobach naturalnych wspieranych działaniami w sferze energii, klimatu, krajobrazu i zdrowia. Te dwa filary, tworzące podstawy modelu gospodarczego województwa dolnośląskiego, wymagać będą powiązania i skomunikowania dobrej jakości infrastrukturą techniczną, co pozwoli na zwiększenie znaczenia Dolnego Śląska jako silnego regionu gospodarczego.

Celem nadrzędnym SRWD jest „Nowoczesna gospodarka i wysoka jakość życia w atrakcyjnym środowisku”, a jednym z celów szczegółowych jest „Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa”.

Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem lat 2012 – 2015

Aktualizacja Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015 została przyjęta uchwałą nr LIV/969/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 kwietnia 2010 r. (obecnie trwają prace nad kolejną aktualizacją Programu, niemniej jego projekt jeszcze nie został upubliczniony). Naczelną zasadą przyjętą w tym dokumencie jest zasada zrównoważonego rozwoju, umożliwiająca harmonijny rozwój gospodarczy i społeczny regionu wraz z ochroną walorów środowiskowych. W kontekście powyższego, nadrzędny cel tego dokumentu sformułowano następująco: „Dążenie do osiągnięcia zrównoważonego i trwałego rozwoju Województwa Dolnośląskiego poprzez poprawę stanu środowiska przyrodniczego, zachowanie jego istotnych walorów, utrzymanie ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury ochrony środowiska”. W dokumencie określono również cele długoterminowe do roku 2015 oraz cele krótkoterminowe do roku 2011 i kierunki działań służące osiągnięciu tych celów. Zasadne jest przytoczenie brzmienia celów długoterminowych do roku 2015:

1. Dążenie do osiągnięcia właściwych standardów wód powierzchniowych i podziemnych pod względem jakościowym poprzez ich ochronę przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, przemysłowych i rolniczych
2. Utrzymanie wartości stężeń poszczególnych zanieczyszczeń powietrza co najmniej na poziomie określonym prawem lub poniżej tego poziomu.
3. Poprawa klimatu akustycznego na obszarach, gdzie zostały przekroczone wartości normatywne.
4. Utrzymywanie natężenia promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego poniżej poziomów dopuszczalnych lub co najwyżej na tym samym poziomie.
5. Ograniczenie ryzyka wystąpienia zagrożeń środowiska spowodowanych przez potencjalne źródła awarii przemysłowych i zagrożeń naturalnych dla ochrony ludności przed ich skutkami.
6. Ukształtowanie spójnego przestrzennie systemu obszarów podlegających ochronie prawnej oraz pozostałych terenów zieleni.
7. Ochrona gleb przed degradacją oraz rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych.
8. Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin w zakresie ich rozpoznania, wydobycia i rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

IV. ANALIZA ZGODNOŚCI OCENIANEGO DOKUMENTU Z POLITYKĄ OCHRONY ŚRODOWISKA

IV.1. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Prognoza oddziaływania na środowisko powinna m.in.

- 1) zawierać informacje o powiązaniach ocenianego dokumentu z innymi dokumentami,
- 2) określać ustanowione cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

W tym kontekście należy wskazać, że oceniany projekt dokumentu, będący przedmiotem OOS, pod kątem ochrony środowiska powiązany jest tylko z niektórymi Planami, Programami i Strategiami wymienionymi we wcześniejszej części niniejszej prognozy; należy do nich zaliczyć przede wszystkim:

- 1) Strategię na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu EUROPA 2020,
- 2) Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego,
- 3) Plan ochrony zasobów wodnych Europy,
- 4) Unijną strategię ochrony różnorodności biologicznej do 2020 r.,
- 5) Strategię UE w zakresie adaptacji do zmian klimatu,
- 6) Politykę Ekologiczną Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
- 7) Strategię Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

Ze względu na to, że ww. dokumenty zawierają wiele różnorodnych ustaleń w zakresie ochrony poszczególnych komponentów środowiska, dla potrzeb niniejszej prognozy dokonano agregacji strategicznych celów w zakresie ochrony środowiska. W wyniku takiej analizy, sformułowano następujące zagregowane cele środowiskowe:

1. Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu.
2. Powstrzymanie pogarszania stanu wód oraz osiągnięcie ich dobrego stanu.
3. Utrzymanie oraz poprawa komfortu i jakości życia ludzi.
4. Przeciwdziałanie degradacji gleb.
5. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń i poprawa lub utrzymanie poziomów jakości powietrza, nie stanowiących zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego.
6. Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ograniczanie negatywnych skutków tych zmian, w tym – adaptacja do zmian klimatycznych.
7. Ochrona klimatu akustycznego oraz ograniczanie emisji hałasu.
8. Zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi.
9. Ochrona i odbudowa wartości krajobrazowych.
10. Ochrona i ograniczanie negatywnego wpływu na zabytki i dobra materialne.
11. Rozwój gospodarki zasobooszczędnej, niskoemisyjnej i niskoodpadowej.

Porównanie celów ocenianego dokumentu z ww. dokumentami strategicznymi i ich zagregowanymi celami w zakresie ochrony środowiska prowadzi do następujących wniosków:

1. Wszystkie cele strategiczne będą co do zasady zdecydowanie sprzyjać realizacji strategicznych celów w zakresie ochrony środowiska. Szczególnym wyrazem tego

wsparcia są niektóre proponowane zadania realizacyjne dotyczące ww. celów strategicznych, które będą stanowić realną odpowiedź na strategiczne i systemowe wyzwania w zakresie ochrony środowiska. Wydaje się jednak, że w niedostateczny sposób uwzględniono kwestie ochrony bioróżnorodności oraz adaptacji do zmian klimatycznych (której wyrazem będzie m.in. problematyka niskiej emisji nie tylko w obszarze uzdrowiska, ale na terenie całego miasta oraz retencja wód opadowych i roztopowych). Jest to zagadnienie, któremu warto nadać odpowiednią wagę w dokumentach strategicznych nie tylko ze względu na strategiczne wyzwania w zakresie ochrony środowiska (o których jest mowa w wielu strategiach i programach), ale i ze względu na to że w perspektywie finansowej 2014-2020 będzie kładziony nacisk właśnie na ochroną bioróżnorodności, adaptację do zmian klimatycznych i gospodarkę niskoemisyjną.

2. Należy jednak podkreślić, że niektóre zadania realizacyjne mogą potencjalnie stanowić pewne zagrożenie dla środowiska (w tym – dla zdrowia i jakości życia ludzi). Przykładem są zadania 1.7.2, 2.2.1, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.5, 3.1.6, 3.2.8, 3.3.1, 4.7.5. Zwraca się uwagę, że oddziaływania tych zadań operacyjnych nie da się ocenić na etapie strategicznym ze względu na brak informacji charakteryzujących te zadania. Należy jednak mieć na uwadze, że negatywne oddziaływania można zazwyczaj (choć nie zawsze) odpowiednio eliminować, minimalizować lub kompensować poprzez nadanie dużej rangi zagadnieniom ochrony środowiska na etapie realizacji konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych – a zatem ocena tych zagadnień będzie możliwa dopiero na etapie postępowań administracyjnych w sprawie wydawania decyzji zezwalających na realizację przedsięwzięć.
3. Podsumowując można stwierdzić, że ustalenia ocenianego dokumentu sprzyjają realizacji polityki ochrony środowiska, a żaden z zapisów ocenianego dokumentu nie koliduje ze strategicznymi celami w zakresie zrównoważonego rozwoju. Stwierdzenie to nie jest tożsame z uznaniem, że realizacja przedsięwzięć będących wyrazem wdrażania Strategii będzie każdorazowo zgodna z polityką ochrony środowiska. W niniejszej prognozie ocenia się jedynie strategiczne ustalenia Strategii, i to z założeniem że każdy z jej celów strategicznych ma równorzędny charakter, a zatem działania służące osiągnięciu jednego z celów nie mogą być realizowane z naruszeniem innych celów.

IV.2. ZAPISY OCENIANEGO DOKUMENTU W KONTEKŚCIE WYMAGAŃ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Dla potrzeb oceny zgodności zapisów ocenianego dokumentu z wymaganiami zrównoważonego rozwoju sformułowano zestaw pytań analitycznych, które zaprezentowane są w dalszej części niniejszego podrozdziału. Z odpowiedzi na te pytania wyłania się zgodność analizowanej Strategii z duchem ekorozwoju. Należy też mieć na uwadze to, że ewentualny niedostateczny sposób uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska w ocenianym dokumencie nie oznacza, że polityka rozwoju Jeleniej Góry będzie sprzeczna ze strategicznymi celami w zakresie zrównoważonego rozwoju. Wciąż bowiem pozostają obowiązujące przepisy oraz inne dokumenty strategiczne rangi lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej. To ustalenie jest kluczowe dla strategicznej OOS, na potrzeby której powstała niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko.

1) Czy cele strategiczne Strategii uwzględniają wyzwania i problemy w zakresie ochrony środowiska?

Cele ocenianego dokumentu uwzględniają wyzwania i problemy ochrony środowiska przyrodniczego i zrównoważonego rozwoju. Zagadnienia ekologiczne nie znalazły się poza głównym nurtem jego ustaleń. W szczególności należy tu wskazać na cele strategiczne nr 1 i 3, które nadają Strategii zdecydowanie pro-środowiskową orientację. Mają one równorzędną moc w stosunku do innych celów, które nie odnoszą się bezpośrednio do ochrony środowiska. Warto natomiast wprowadzić do Strategii dodatkowe zapisy mówiące o adaptacji do zmian klimatycznych oraz o ochronie bioróżnorodności.

2) Czy realizacja Strategii będzie sprzyjać harmonizacji celów ochrony środowiska z działaniami w innych sektorach oraz czy realizacja Strategii prowadzić będzie do prośrodowiskowych zmian w strukturze gospodarki?

Oceniany dokument zawiera zapisy sprzyjające realizacji celów ochrony środowiska. Można uznać, że realizacja Strategii będzie prowadzić do prośrodowiskowych zmian w obszarze gospodarce i innych dziedzinach działalności miasta, a także będzie sprzyjać harmonizacji celów ochrony środowiska z działaniami w innych obszarach tematycznych. Obwarowane jest to jednak warunkiem, że projekty realizujące ustalenia Strategii będą prowadzone zgodnie z przepisami o ochronie środowiska. W szczególności należy podkreślić, że przy wdrażaniu Strategii należy wszystkie cele strategiczne traktować co najmniej równorzędnie.

3) Czy ustalenia Strategii przyczynią się do zmniejszenia lub zwiększenia negatywnego wpływu na środowisko?

Ustalenia Strategii mogą przyczynić się do zmniejszenia negatywnej presji na środowisko, o ile przy realizacji konkretnych inwestycji oraz przy postępowaniach z zakresu planowania przestrzennego będą rzetelnie uwzględniane deklaracje zawarte w ocenianym dokumencie oraz będą przestrzegane prawne i merytoryczne wymagania przepisów o ochronie środowiska.

PODSUMOWANIE:

Na podstawie powyższej analizy stwierdza się, że oceniany dokument jest zgodny z polityką zrównoważonego rozwoju. Priorytety Strategii są zgodne z polityką zrównoważonego rozwoju i sprzyjają jej realizacji lub ewentualnie są neutralne pod tym względem. Ustalenia ocenianego dokumentu sprzyjają realizacji polityki ekologicznej. Żaden z jego zapisów nie koliduje ze strategicznymi uwarunkowaniami wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju – przy czym zidentyfikowano kilka zadań operacyjnych, których nie można ocenić na etapie strategicznym ze względu na brak wystarczających danych na ich temat (co nie oznacza, że ich oddziaływanie będzie neutralne – istotą ww. wniosku jest stwierdzenie o braku możliwości dokonania jakiegokolwiek oceny).

Zdaniem autorów niniejszej prognozy, niedostatkami ocenianej Strategii jest brak zapisów mówiących o ochronie bioróżnorodności, o adaptacji do zmian klimatycznych oraz o gospodarce niskoemisyjnej (która wprawdzie jest częściowo ujęta w dwóch zadaniach operacyjnych, ale w bardzo znikomym stopniu).

V. ANALIZA UWARUNKOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH

V.1. POŁOŻENIE

Jelenia Góra jest miastem na prawach powiatu, położonym w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego. Leży w znacznej części w Kotlinie Jeleniogórskiej i graniczy bezpośrednio z Czechami. Miasto jest otoczone górami: od zachodu – Izerskimi, od północy – Kaczawskimi, od wschodu – Rudawami Janowickimi, a od południa najwyższym pasmem Sudetów – Karkonoszami. Rzeźba terenu miasta jest bardzo urozmaicona, a całkowita deniwelacja przekracza 1 100 m, jednak w głównej części miasta, leżącej w Kotlinie Jeleniogórskiej nie przekracza 100 m. Najwyższym wyniesieniem na terenie miasta jest znajdująca się w Karkonoszach Góra Śmielec, mająca wysokość 1 424 m n.p.m., najniżej położony punkt osiąga w dolinie Bobru około 320 m n.p.m.

Według Programu Ochrony Środowiska dla miasta Jelenia Góra, lasy i grunty leśne pokrywają obszar miasta w 33 %, użytki rolne – 39 %, a 28 % to inne grunty oraz nieużytki. Wśród użytków rolnych największą część stanowią grunty orne, zajmują one 1 988 ha. Powierzchnia łąk stanowi 30,2 % (1 283 ha), pastwisk 21 % (891 ha). Najmniejszy procent udziału mają sady, zaledwie 2 % ogólnej powierzchni użytków rolnych.

V.2. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA

Miasto, z liczbą ludności wynoszącą w 2012 roku 82 846 osób, jest czwarte pod względem liczby mieszkańców w województwie dolnośląskim (po Wrocławiu, Wałbrzychu i Legnicy), a przy powierzchni 109,2 km² gęstość zaludnienia wynosi 758,7 os./km². W latach 2008-2012 liczba ludności w Jeleniej Górze systematycznie spadała. Dynamika liczby ludności w tym okresie wyniosła 3 %.

PKB podregionu jeleniogórskiego w 2008 r. wynosiło 15 254 mln zł, co stanowiło 14,75 % PKB województwa dolnośląskiego oraz 1,20% PKB całego kraju, przy czym średnie PKB podregionu w Polsce to 1,52 % PKB kraju, czyli 19 326 mln zł. W 2011 r., w stosunku do 2008 r., PKB dla podregionu jeleniogórskiego wzrosło o 3 334 mln zł i wynosiło 18 588 mln zł, a dla średniego regionu w Polsce 23 153 mln zł.

Ważnym miernikiem, który pokazuje potencjał gospodarczy regionu jest stopa bezrobocia. Zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2012 r., wynosiła ona 10,3 % i wzrosła w stosunku do roku 2008 o 3,8 punktu procentowego.

Jelenia Góra stanowi ukształtowany, zróżnicowany branżowo ośrodek przemysłowy, o silnych tradycjach (przemysł farmaceutyczny, chemiczny, maszynowy, papierniczy, tekstylny i spożywczy). Rolnictwo nie jest znaczącą dziedziną gospodarki lokalnej, mimo iż użytki rolne stanowią 39 % powierzchni miasta. Znaczenie rolnictwa, jako składnika bazy ekonomicznej miasta jest już dzisiaj znikome i ulega dalszemu pomniejszeniu.

Według bazy danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2012 r. w Jeleniej Górze zarejestrowanych było 12 619 podmiotów (608 publicznych i 12 011 prywatnych). Branżą dominującą był handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych. W stosunku do roku 2008 nastąpił znaczny wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w Jeleniej Górze. Wartość dynamiki wzrostu wyniosła 108,2% przekraczając średnią krajową, wojewódzką i dla miast na prawach powiatu.

V.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Wody powierzchniowe

Przez obszar Jeleniej Góry przepływa 16 rzek i potoków, które w całości należą do dorzecza Bobru. Głównymi rzekami miasta są: Bóbr i Kamienna, oraz potoki górskie: Wrzosówka, Podgórna, Czerwonka, Sopot, Brocz, Pijawnik, Radomierka, Rakownica i Piastówka. Łączna długość rzek i potoków w granicach miasta Jelenia Góra wynosi 53,96 km.

Z uwagi na usytuowanie miasta i przepływające przez jego teren ciek wodne istnieje zagrożenie powodzią. Główne zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością wezbranych wód rzek i jej energią, która powoduje niszczenie ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. Rzeką Bóbr, a zwłaszcza jej dopływy tj. Łomnica z Jedlicą i Kamienna z Wrzosówką charakteryzują się dużymi spadkami. Sprawia to, że występują częste rozlewy i potopienia powodujące znaczne straty materialne. Zagrożenie powodzią występuje w okresie letnim najczęściej w lipcu i jest spowodowane występującymi w tym okresie obfitymi opadami deszczu. Istotny element zabezpieczenia przeciwpowodziowego stanowią tzw. „suche” zbiorniki przeciwpowodziowe Sobieszów i Cieplice oraz zbiornik retencyjny Sosnówka położony w gminie Podgórzyn.

Mając na uwadze wymagania Ramowej Dyrektywy Wodnej należy podkreślić, że w pobliżu i w rejonie miasta Jelenia Góra znajduje się kilka jednolitych części wód powierzchniowych; wyciąg kluczowych informacji o nich przedstawia poniższa tabela (sporządzona w oparciu o Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry):

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Status JCWP	Stan JCWP	Stan JCWP według danych z monitoringu za lata 2010-2012	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	Radomierka PLRW60004161929	naturalna	dobry	stan ekologiczny umiarkowany	brak zagrożenia
2.	Wrzosówka od źródła do Podgórznej PLRW60003162889	naturalna	dobry	stan ekologiczny dobry	brak zagrożenia
3.	Bóbr od Zadnej do zb. Pilchowice PLRW6000816331	naturalna	zły	stan ekologiczny umiarkowany	brak zagrożenia
4.	Pijawnik PLRW6000416296	silnie zmieniona	dobry	potencjał ekologiczny umiarkowany	brak zagrożenia
5.	Kamienna od Małej Kamiennej do Bobru PLRW6000816299	naturalna	dobry	stan ekologiczny dobry	zagrożenie – w PGW ustanowiona derogacja w związku z remontem zabudowy regulacyjnej rz. Kamiennej w km 0+000-10+500
6.	Czerwonka ze zb. Sosnówka PLRW600001628889	silnie zmieniona	dobry	stan ekologiczny bardzo dobry	brak zagrożenia

Wody podziemne

Obszar miasta Jelenia Góra wg Atlasu Hydrogeologicznego Polski 1995 r należy do sudeckiego regionu hydrogeologicznego. Występują tu wody podziemne szczelinowe w utworach krystalicznych oraz wody porowe w luźnych osadach czwartorzędowych. Wysoki poziom wód gruntowych powoduje powstawanie licznych podmokłości, młaków i obszarów źródliskowych. Najbliższe użytkowe poziomy wodonośne występują głównie w dolinie Bobru - Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 343 Dolina Bobru (Marciszów). Jest to zbiornik czwartorzędowy w ośrodku porowatym o powierzchni 60 km² i średniej głębokości 30 m. Warunki hydrologiczne sprzyjają występowaniu znacznych zasobów wód termalnych o temperaturze 87°C i przepływie 54,56 m³/h.

Mając na uwadze wymagania Ramowej Dyrektywy Wodnej należy podkreślić, że Jelenia Góra położona jest w obrębie jednolitych części wód podziemnych nr 90. Stan chemiczny i ilościowy tej JCWPd jest dobry; według Planu gospodarowania wodami nie ma zagrożenia w uzyskaniu celu środowiskowego (którym jest utrzymanie ww. dobrego stanu) na rok 2015.

V.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Według danych Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonych sporządzonych na podstawie badań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu, na terenie Jeleniej Góry odnotowano wysokie wartości zanieczyszczenia benzo(a)pirenem, dwutlenkiem siarki, pyłem PM_{2,5} i pyłem PM₁₀. Jest to związane ze stopniem urbanizacji i gęstości zaludnienia. Czynnikiem utrudniającym rozproszenie zanieczyszczeń są warunki meteorologiczne i wiążące się z tym specyficzne położenie Jeleniej Góry w Kotlinie, które wzmacnia gromadzenie się zanieczyszczeń. Ze względu na koncentrację zabudowy, lokalnie emisja zanieczyszczeń jest dość znaczna i uciążliwa. Gęsto zabudowane centrum starego miasta oraz Cieplic ogrzewane jest przeważnie tradycyjnym - piecowym systemem lub ciepło dostarczane jest z małych kotłowni centralnego ogrzewania opalanych węglem i posiadających na ogół niskie kominy. Powoduje to powstanie tzw. niskiej emisji, źródła tej emisji w znacznym stopniu są odpowiedzialne za stężenie pyłów i gazów w powietrzu w sezonie grzewczym i mogą doprowadzić do wystąpienia groźnego dla ludzkiego zdrowia tzw. smogu kwaśnego. Wraz z rozwojem motoryzacji, narasta problem zanieczyszczenia centrum miasta przez gazy emitowane z pojazdów mechanicznych. Problem ten jest szczególnie dotkliwy latem, kiedy to w wyniku reakcji fotochemicznych może powstać silnie toksyczny tzw. smog utleniający. Główną przyczyną powstawania tego rodzaju smogu są emitowane z samochodów węglowodory i tlenki azotu.

V.5. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

Obszar Jeleniej Góry nie stanowi wyodrębnionej i samodzielnej jednostki przyrodniczej, ale funkcjonuje dzięki licznym powiązaniom z otaczającymi go elementami przyrodniczymi tworząc spójny system. Na system ten składają się obszary węzłowe oraz węzły powiązane ze sobą i z regionalnym systemem przyrodniczym za pomocą korytarzy ekologicznych. Podstawowe znaczenie w systemie przyrodniczym mają obszary węzłowe, będące źródłem

zasilania w wartości przyrodnicze, istotnym w skali całej Polski. W rejonie Jeleniej Góry elementami takimi są:

1. Karkonosko-Izerski Obszar Węzłowy. Teren ten obejmuje Karkonoski Park Narodowy wraz z jego otuliną oraz kompleksy leśne porastające zbocza grzbietów: Kamienickiego i Głównego Gór Izerskich wraz z rozdzielającą je doliną rzeki Kamienna Mała. Obszar ten zajmuje powierzchnię około 43 450 ha. Ma on istotne znaczenie klimatyczne (klimatotwórcze działanie lasów, terenów podmokłych i grzbietów górskich), hydrologiczne (obszary źródłiskowe wielu potoków) oraz biologiczne (ostoje zwierzyny, drzewostany nasienne, rezerваты przyrody).

2. Obszar Węzłowy Gór i Pogórza Kaczawskiego. W skład tego obszaru wchodzi między innymi Rudawski Park Krajobrazowy, który jest stosunkowo młodym obszarem chronionym, gdyż utworzono go w 1989 roku. Wraz z otuliną obejmuje on powierzchnię 13 416 ha. Głównymi walorami tego obszaru są: różnorodność budowy geologicznej, bogactwo form powierzchni terenu, cenne elementy przyrody nieożywionej (przełomowe doliny, odstąpienia i profile geologiczne, skałki) oraz bogactwo szaty roślinnej.

Elementami wspomagającymi, o nieco mniejszym znaczeniu są węzły ekologiczne, które z reguły odznaczają się od obszarów mniejszą powierzchnią i większym stopniem przekształceń antropogenicznych. W rejonie Jeleniej Góry można wskazać węzeł ekologiczny obejmujący Wzgórza Łomnickie, które są wskazane do ochrony w formie parku krajobrazowego. Te porośnięte lasem wzgórza, z bogactwem biotopów pełnią w systemie przyrodniczym obszaru także rolę korytarza łączącego oba wymienione wyżej obszary węzłowe. Elementami, które wiążą cały system w spójną całość są korytarze ekologiczne związane z ciekami wodnymi, a szczególnie Bobrem, Kamienną, Wrzosówką, Podgórną, Łomnicą i Radomierką. Korytarze związane z dolinami rzek stwarzają dobre warunki dla przemieszczania się wielu gatunków zwierząt i roślin. Doliny rzeczne stanowią też naturalne kanały ruchów powietrza, a więc spełniają one też funkcje klimatyczne. Są to również korytarze hydrologiczne. Korytarz ekologiczny związany z Bobrem ma szczególne znaczenie, wraz z korytarzem Kwisy łączy on, bowiem Sudety z obszarem węzłowym Borów Dolnośląskich. Dolina Bobru na odcinku od Jeleniej Góry do Lwówka Śląskiego chroniona jest od 1989 roku w formie parku krajobrazowego. Oprócz opisanego wyżej rusztowania ekologicznego o znaczeniu ponadlokalnym, w obrębie samej Jeleniej Góry wskazać należałoby wiele wartościowych obszarów, które jako lokalne biocentra tworzą system przyrodniczy miasta. Z większych obszarów (oprócz wskazanych już wyżej) należy wymienić: źródłiska Pijawnika, Stawy Podgórzyńskie, Wzniesienia Dziwiszowskie, góra Godzisz, Zamkowa Góra, podmokłe łąki na wschód od Sobieszowa, Wzgórze Kościuszki, Wzgórze Partyzantów, Wzgórze Krzywoustego, Park Paulinum oraz tereny rolne w zachodniej części miasta.

W obrębie miasta Jelenia Góra ustanowiono obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody:

1. Karkonoski Park Narodowy. Szata roślinna Karkonoszy decyduje o wyjątkowości i odrębności tych gór na tle Sudetów oraz innych pasm górskich Europy Środkowej. Bogactwo flory przejawia się w występowaniu na stosunkowo niewielkim obszarze gatunków pochodzących z różnych regionów geograficznych, w tym reliktywów polodowcowych, posiadających tutaj swe odosobnione, izolowane stanowiska, a także roślin, których poza omawianym pasmem górskim nie spotkamy w żadnym innym miejscu na świecie, czyli tzw. endemitów. Wiele gatunków to rośliny rzadkie i zagrożone

wyginieciem, zostały wpisane do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin i wymagają podjęcia odpowiednich działań ochronnych. Szata roślinna Karkonoszy, podobnie jak innych gór, ma charakterystyczny układ strefowy. Świat zwierząt Karkonoszy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem gatunkowym. Jest to związane z występowaniem pięter roślinnych o odmiennym klimacie i z różnorodną mozaiką zbiorowisk flory. Ponadto rzeźba i ukształtowanie terenu - zwłaszcza powyżej górnej granicy lasu, dodatkowo wyróżniają Karkonosze na tle innych pasm górskich Sudetów. Typowe dla krajobrazu tych gór jeziora i kotły polodowcowe, strome kamieniste zbocza, torfowiska na zrównaniach wierzchowinowych, stały się miejscem występowania wielu cennych dla karkonoskiej przyrody gatunków.

2. **Specjalny Obszar Ochrony ptaków „Karkonosze” oraz obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Karkonosze”** – obszary chronione w ramach sieci Natura 2000; charakterystyka przedstawiona przy opisie Karkonoskiego Parku Narodowego.
3. **Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Stawy Sobieszowskie”** (obszar Natura 2000) Głównym elementem krajobrazu są tu stawy rybne i mozaika związanych z nimi siedlisk. Na pozostałym obszarze dominują plantacje wierzby purpurowej, pola orne, pastwiska i łąki. Zachowały się także niewielkie płaty torfowisk, jedyne jakie przetrwały w Kotlinie Jeleniogórskiej, a także zarośli i lasów łęgowych.
4. **Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Źródła Pijawnika”** (obszar Natura 2000) to obszar źródłowy niewielkiego potoku Pijawnik, który wypływając stąd w kierunku północnym i uchodzi do Kamiennej. Praktycznie brak tu zabudowy, większość terenu pokrywają wilgotne i zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, a uzupełniają je fragmenty łąk świeżych, lasy olszowe oraz ich zaroślowe formy regeneracyjne i zapusty wierzbowe. Niewielkie fragmenty zajmują również torfowiska, ziołorośla oraz nieużytkowany obecnie O ponadprzeciętnej wartości obszaru decyduje także znaczna powierzchnia dobrze zachowanych wilgotnych i zmiennowilgotnych łąk, bardzo rzadkich w tej bardzo silnie zurbanizowanej części Sudetów. Jednocześnie bogactwo florystyczne zwiększają niewielki staw, płaty lasów łęgowych, zarośli wierzbowych, zbiorowiska ziołorośli i potok Pijawnik
5. **Park Krajobrazowy Doliny Bobru** obejmuje najcenniejsze pod względem krajobrazowym, przyrodniczym i kulturowym tereny położone pomiędzy Jelenią Górą a Lwówkiem Śląskim w Sudetach Zachodnich. Główne walory tego obszaru to urozmaicony przebieg Doliny Bobru oraz duża wartość ekosystemów leśnych. Na terenie Parku występują silnie zróżnicowane i wzajemnie przenikające się siedliska lasów nizinnych, wyżynnych i górskich, z dobrze zachowanymi drzewostanami, często posiadającymi naturalny charakter.
6. **Rudawski Park Krajobrazowy** położony jest na pograniczu Sudetów Zachodnich i Środkowych. Obejmuje masyw Rudaw Janowickich, Góry Sokole oraz Góry Ołowiane. Zajmuje on wraz z otuliną 22 305 ha powierzchni. Dominującym elementem krajobrazu jest główny grzbiet Rudaw Janowickich rozciągający się od Przełęczy Kowarskiej, po przełomową dolinę Bobru między Ciechanowicami a Janowicami Wielkimi. Na terenie Parku i otuliny stwierdzono występowanie 203 gatunków kręgowców.

Ponadto, „Program ochrony środowiska dla miasta Jelenia Góra na lata 2013-2016 z perspektywą do 2016 roku” podaje następujące informacje na temat ochrony gatunkowej roślin:

„Miasto Jelenia Góra charakteryzuje się dużą ilością roślin chronionych, występujących w jego granicach administracyjnych. Do całkowicie chronionych roślin z terenu miasta należą: arnika górską, barwinek pospolity, bluszcz pospolity, dziewięcił bezłodygowy, gnidosz rozestany, lilia złotogłów, naparstnica zwyczajna, orlik pospolity, podrzeń żebrowiec, listera jajowata, storczyk Fuchsa, storczyk plamisty, storczyk szerokolistny, śnieżek baldaszkowaty, śnieżyca wiosenna, śnieżyczka przebiśnieg, wawrzynek wilczyłyko, wiciokrzew pomorski, paprotka zwyczajna, zimowi jesienny oraz grzyby: flagowiec olbrzymi, smardz stożkowaty, sromotnik bezwstydy, żagnica okółkowa. Najczęściej spotykaną rośliną chronioną jest dziewięcił bezłodygowy (17 stanowisk), rosnący na stokach wzgórz w miejscach nasłonecznionych oraz paprotka zwyczajna (14 stanowisk). Do częściowo chronionych roślin z terenu miasta należą: kalina koralowa, konwalia majowa, kopytnik pospolity, kruszyna pospolita, marzanka wonna, naparstnica purpurowa, pierwiosnka wyniosła, porzeczka czarna, goryczka trojeściowa, goździk kropkowany, bobrek trójlistkowy. Wśród grupy roślin podlegających ochronie częściowej najwięcej jest kruszyny pospolitej (48 stanowiska) oraz konwalii majowej (42 stanowiska)”.

Autorzy niniejszej prognozy stwierdzają, że podawanie szczegółowych informacji na temat ochrony gatunkowej zwierząt, roślin i grzybów w Jeleniej Górze jest bezzasadne, bowiem ustalenia ocenianego dokumentu w żaden sposób nie wpływają na gatunki i populacje. Analizowana Strategia w żaden sposób nie określa kwestii zagospodarowania konkretnych obszarów, nie przewiduje też realizacji konkretnych przedsięwzięć (w rozumieniu UOOŚ) w zidentyfikowanej lokalizacji, nie wytycza też ram realizacji inwestycji. Oznacza to, że szczegółowe przedstawienie informacji o ochronie gatunkowej jest zarówno bezzasadne merytorycznie, jak i kolidujące z wykładnią celowościową przepisów o strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko.

V.6. GLEBY I POWIERZCHNIA ZIEMI

Na terenie Jeleniej Góry dominują gleby zaliczane do IV klasy bonitacyjnej (66,3% użytków rolnych). Gleby klasy V i słabsze zajmują 27,2% użytkowanych rolniczo gleb. Tylko 6,5% gruntów rolnych posiada gleby dobre zaliczane do III klasy bonitacyjnej. Gleby II klasy zajmują zaledwie 0,4 ha. Wśród typów gleb na obszarze miasta przeważają: brunatne wylugowane, płowe oraz mady. Szczególnie duże i zwarte powierzchnie tworzą gleby brunatne wylugowane. Zarówno gleby brunatne, jak i płowe (pseudobielicowe), wykształcone są na lekkich bądź średnich glinach pylastych. W ich podłożu w większości przypadków występuje zwietrzała skała granitowa, rzadziej piaski słabo gliniaste, gliny lekkie, średnie lub ciężkie. Podłoże gleb na większości obszaru powstało na skutek wietrzenia i rozdrabniania skał granitowych. Jest ono mało zasobne w składniki pokarmowe, a powstałe w ten sposób gleby są bardzo podatne na zakwaszenie. Gleby madowe występują na powierzchniach akumulacyjnych teras rzecznych, głównie terasy zalewowej. Wykształcone są na piaskach słabo gliniastych, lekkich i średnich glinach pylastych, rzadziej na pyłach ilastych lub iłach pylastych. W podłożu tych gleb stwierdza się także niekiedy występowanie żwirów. W południowej części miasta (okolice Jagniątkowa) dominują gleby brunatne wylugowanie, nisko zasobne w składniki pokarmowe dla roślin. Wykształcone są one na podłożu glin lekkich pylastych, pod którymi zalegają skały granitowe lub ich rumosze.

V.7. ZASOBY NATURALNE

Na terenie miasta występują czwartorzędowe złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej, głównie iły, złoża granitów i skał pokrewnych oraz złoża surowców skaleniowych, a dokładnie granitu porfirowego. W rejonie Cieplic występują złoża wód leczniczych sięgające pokładów górnego karbonu. Wody te występują w obrębie Sudeckiego Regionu Geotermicznego.

W rejonie wypływu źródeł oprócz lokalnych wystąpień osadów rzecznych i deluwialnych holocenu i pleistocenu, dominującą rolę odgrywa górnokarboński granit karkonoski. Dla występowania termalnych wód leczniczych Cieplic ogromne znaczenie ma tektonika tego obszaru. Złoże wód termalnych związane ze skałami granitowymi, traktować należy jako strukturę hydrogeologiczną szczególnego rodzaju. Jest to skomplikowany przestrzennie zbiornik wód podziemnych, utworzony przez sieć szczelin skalnych. Źródłem ciepła dla tych wód są zasoby ciepłe wnętrza ziemi. Są to wody:

- szczelinowe głębokiego krążenia, które samoczynnie wypływają na powierzchnię pod wpływem podwyższonego ciśnienia hydrostatycznego
- słabozmineralizowane (mineralizacja jest niższa od 1 000 mg/dm³)
- fluorkowo - krzemowe (zawartość fluoru wynosi od 3 -13 mg/dm³, a ilość krzemionki pod postacią kwasu metakrzemowego dochodzi do 126 mg/dm³)
- termalne (w ujęciach płytkich temperatura dochodzi do 37° C, natomiast w odwiertach głębokich temperatura sięga nawet do 87° C.
- leczące skutecznie m.in. schorzenia reumatyczne, ortopedyczno-urazowe, neurologiczne i urologiczne.

VI. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

VI.1. PROBLEMY FORMALNO – PRAWNE I SYSTEMOWE

Problemy polityki ochrony środowiska związane są nie tylko z faktycznymi zmianami w środowisku, lecz także z zarządzaniem ochroną środowiska. Wśród najbardziej dotkliwych problemów w tym zakresie można wymienić przede wszystkim:

- 1) rozproszony system kompetencji organów administracji w dziedzinie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i gospodarki wodnej;
- 2) dynamicznie zmieniające się przepisy i ich interpretacje, czemu towarzyszy brak dostatecznie wykwalifikowanych i docenianych kadr ochrony środowiska;
- 3) brak efektywnego wdrożenia i stosowania międzynarodowych ustaleń i przepisów dotyczących ochrony środowiska;
- 4) nadanie niskiego priorytetu aspektom ochrony środowiska i traktowanie ich jedynie jako niezbędnego kosztu rozwoju gospodarczego – w ślad za czym idzie brak nadania należytej wagi dla pracy organów ochrony środowiska;
- 5) brak uwzględnienia usług ekosystemowych (usług i produktów dostarczanych nieodpłatnie przez ekosystemy, np. naturalna retencja przeciwpowodziowa);
- 6) brak faktycznej, a nie deklaratywnej, integracji polityki rozwoju i planowania przestrzennego z działaniami na rzecz ochrony środowiska.

VI.2. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA W JELENIEJ GÓRZE

Identyfikację problemów ochrony środowiska w Jeleniej Górze szczegółowo przedstawiono w Programie Ochrony Środowiska. Główne zagrożenia środowiska na terenie miasta związane są z działalnością człowieka oraz z wykorzystywaniem i przetwarzaniem zasobów przyrody. Źródłem presji na środowisko są poszczególne dziedziny gospodarki oraz codzienne bytowanie mieszkańców. Główne zagrożenie środowiska związane z bytowaniem ludności w mieście stanowi problem z deficytami wody. W okresie suszy, kiedy zmniejsza się wydajność ujęć górskich, a jednocześnie wzrasta zapotrzebowanie wody wykorzystywanej do podlewania ogrodów, zdarzają się niedobory wody, głównie na obszarze Cieplic i Sobieszowa. Kolejne zagrożenie stanowi niska emisja zanieczyszczeń powietrza, co znajduje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń dwutlenku siarki i pyłu w sezonie grzewczym. Problem niskiej emisji związany jest z wykorzystywaniem węgla jako głównego paliwa do wytwarzania ciepła w gospodarstwach domowych zaopatrywanych z indywidualnych systemów grzewczych oraz w obiektach użyteczności publicznej ogrzewanych kotłowniami węglowymi. System komunikacyjny stwarza zagrożenia dla środowiska głównie z tytułu transportu drogowego i jest związany z emisją spalin, generowaniem hałasu, degradacją walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Ponadto drogi są też potencjalnym źródłem zanieczyszczenia ropopochodnymi i metalami ciężkimi pasów terenów położonych wzdłuż dróg. Największe zagrożenie hałasem i emisją spalin na terenie miasta występuje wzdłuż odcinków dróg wojewódzkich i drogi krajowej. Na terenie miasta nie ma zlokalizowanego przemysłu ciężkiego, funkcjonują natomiast różnego rodzaju zakłady produkcyjne, które mogą stanowić potencjalne źródło emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Adekwatnie do skali problemu, w Programie Ochrony Środowiska nadano priorytety (od najwyższego do najniższego) następującym komponentom środowiskowym:

- Priorytet pierwszy – Ochrona wód, gleb i powietrza, w celu minimalizacji zagrożeń dla życia i zdrowia człowieka.
- Priorytet drugi – Optymalizacja w wykorzystaniu zasobów naturalnych i energii.
- Priorytet trzeci – Ochrona dziedzictwa przyrodniczego miasta wraz z racjonalnym użytkowaniem zasobów środowiska.
- Priorytet czwarty – Aktywizacja społeczności lokalnej na rzecz ochrony środowiska i rozwój edukacji ekologicznej.

VII. ANALIZA I OCENA ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania na środowisko opracowywana dla strategicznych dokumentów z założenia nie jest dokumentacją szczegółową, ponieważ jej głównym celem jest odniesienie zasadniczej treści dokumentu do polityki ekologicznej oraz zasad zrównoważonego rozwoju. Prognoza może jedynie w zgeneralizowany i uogólniony sposób rozważać korzyści i zagrożenia wynikające z realizacji dokumentu strategicznego bądź odstąpienia od tejże realizacji. Niemniej, stanowi ona narzędzie do oceny m.in. zgodności ocenianego dokumentu z ustanowionymi (np. na szczeblu krajowym i międzynarodowym) celami środowiskowymi. Powyższa zasada dotyczy szczególnie ocenianej Strategii, której ostatecznym wyrazem realizacji będą konkretne projekty – przy czym ich lista, charakter, rodzaj, wielkość czy lokalizacja pozostają nieznane. Nie jest zatem możliwe dokonanie oceny prognozowanych oddziaływań w bezpośredni sposób, np. w ujęciu chociażby terytorialnym. W tym kontekście przedstawiono ocenę oddziaływania skutków realizacji dokumentu na poszczególne komponenty środowiska.

Analizując przewidywane oddziaływania realizacji Strategii na komponenty środowiska, należy oddzielić sferę intencji od faktycznych skutków. Sposób sformułowania wielu celów i zadań zawiera deklaracje działań na rzecz poprawy stanu środowiska, jednak w praktyce projekty mogą kolidować z tymi ustaleniami. Tu trzeba ponadto zaznaczyć, że nie każde działanie czy przedsięwzięcie o charakterze związanym z omawianym dokumentem będzie stanowiło wyraz realizacji ustaleń Strategii.

VII.1. ODDZIAŁYWANIE NA WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Cele strategiczne i operacyjne ocenianego dokumentu nie będą generowały znaczącego negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne, bowiem nie kreują one polityki mogącej takie oddziaływanie spowodować. Wniosek ten jest oparty na założeniu, że konkretne działania i przedsięwzięcia będą zgodne z przepisami o ochronie środowiska.

Przewiduje się wystąpienie pozytywnych oddziaływań w stosunku do wód powierzchniowych w związku z ograniczeniem emisji nieoczyszczonych ścieków. Z drugiej strony pojawia się ryzyko zmniejszenia funkcji retencyjnej zasobów leśnych i innych niezainwestowanych dotychczas terenów. Pewne zagrożenia mogą też być powodowane przez zadania operacyjne przewidujące ingerencję w koryta rzek, bowiem każdorazowo mogą one zaburzyć wrażliwy ekosystem wodny oraz hydromorfologiczne elementy stanu wód. Mogą to być oddziaływania stałe i bezpośrednie o charakterze długoterminowym.

W tym kontekście należy mieć na uwadze, że realizowane przedsięwzięcia powinny uwzględniać cele środowiskowe wynikające z Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry oraz ustalenia Programu Wodno - Środowiskowego Kraju.

Zdaniem autorów niniejszej prognozy, zasadnym jest dodanie do Strategii zapisów, które będą pozytywnie wpływać na utrzymanie i zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni i opóźnienie odpływu wód, co korzystnie wpłynie na reżim hydrologiczny i zasoby wód powierzchniowych. Działania te również pośrednio będą pozytywnie wpływać na procesy samooczyszczania się wód.

Zapisy Strategii nie precyzują, czy i jakie będą podejmowane działania inwestycyjne mające na celu rozwój usług bazujących na wykorzystaniu zasobów wodnych. W przypadku ich realizacji bez uwzględnienia wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej może dojść do

wystąpienia negatywnych oddziaływań na środowisko. Na tym etapie nie można jednak tych oddziaływań scharakteryzować, skwantyfikować lub umiejscowić w przestrzeni, bowiem ocena taka będzie każdorazowo cechowała się indywidualnymi uwarunkowaniami. Będą one zależne od rodzaju i skali przedsięwzięcia oraz od uwarunkowań środowiskowych. Ostatecznie kwestia oddziaływań środowiskowych będzie rozstrzygana na etapie praktycznego zastosowania przepisów o ochronie środowiska, gospodarce wodnej oraz planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W odniesieniu do celów środowiskowych Ramowej Dyrektywy Wodnej należy przedstawić następujące informacje:

1. Żaden z celów strategicznych i operacyjnych ocenianego dokumentu nie koliduje z celami środowiskowymi RDW. Strategia zasadniczo pozostaje neutralna dla wdrażania celów środowiskowych RDW. Przyjmując równorzędność wszystkich celów strategicznych względem siebie należy przyjąć, że analizowana Strategia nie ma istotnego (racjonalnego) znaczenia dla realizacji celów RDW i z pewnością nie wprowadza ustaleń kolidujących z celami środowiskowymi RDW lub łagodzących te cele.
2. W ślad za powyższym, ewidentnie bezprzedmiotowym jest wykonywanie ocen poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych na każdy z elementów składowych oceny stanu wód.
3. Sposób sformułowania celów strategicznych i operacyjnych i wynikających z nich proponowanych zadań realizacyjnych powoduje, że nie ma możliwości przeprowadzenia oceny ustaleń Strategii pod kątem zgodności z warunkami korzystania z terenów w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią oraz w obrębie poszczególnych stref ochronnych.
4. Dyskusyjną natomiast pozostaje kwestia tego, czy ustalenia ocenianego dokumentu można zmodyfikować w taki sposób, by Strategia efektywnie przyczyniła się do osiągnięcia strategicznych celów w dziedzinie gospodarki wodnej. Warto dodać do Strategii zapisy mówiące bezpośrednio o zwiększeniu retencji wód opadowych i roztopowych w zlewni oraz o dążeniu do uzyskania celów środowiskowych dla wód powierzchniowych i podziemnych. Alternatywnym rozwiązaniem jest uwzględnienie tych aspektów przy kolejnej aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Jelenia Góra.

VII.2. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Ustalenia ocenianego dokumentu nie będą generowały negatywnego oddziaływania na powietrze atmosferyczne, bowiem nie kreują one polityki mogącej takie oddziaływanie powodować. Można natomiast spodziewać się pozytywnych efektów dla tego komponentu środowiska z powodu usprawnienia systemu transportu, promocji transportu publicznego oraz działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w uzdrowisku Cieplice. Realizacja tych zadań operacyjnych może przyczynić się do znacznej poprawy stanu jakości powietrza atmosferycznego, co pośrednio będzie pozytywnie oddziaływało na jakość życia mieszkańców.

Należy pamiętać, że niezależnie od Strategii, obowiązującymi dokumentami pozostają programy ochrony środowiska szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego, a także programy ochrony powietrza. Wynikają z nich obowiązki, wyzwania i zobowiązania władz gmin objętych ustaleniami ww. programów. Należyta realizacja ustaleń Strategii będzie uzupełnieniem polityki zapisanej w ww. dokumentach.

VII.3. OCHRONA KLIMATU I ADAPTACJA DO SKUTKÓW ZMIAN KLIMATYCZNYCH

Ustalenia ocenianego dokumentu nie będą generowały negatywnego oddziaływania na klimat, bowiem nie kreują one polityki mogącej takie oddziaływanie spowodować. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że charakter omawianego dokumentu daje możliwość szerszego ujęcia tematu adaptacji do zmian klimatycznych. W szczególności **należy zaproponować wprowadzenie do Strategii zapisów mówiących bezpośrednio o zwiększeniu retencji wód opadowych i roztopowych** – przy czym chodzi tu nie tylko o zbiorniki retencyjne, lecz także o cały katalog działań infrastrukturalnych związanych z zagospodarowaniem przestrzeni. Przede wszystkim należy zapewnić ochronę istniejących elementów środowiska sprzyjających zachowaniu naturalnej retencji wodnej w środowisku. Ponadto, możliwe jest zastosowanie dedykowanych rozwiązań ograniczających nadmierny odpływ wód opadowych (np. skrzynki rozsączające, przepuszczalne nawierzchnie, i in.).

Warto zauważyć, że przede wszystkim przy podejmowaniu działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę aspekty związane z adaptacją do zmian klimatycznych. Mowa tu m.in. o konieczności ochrony i zwiększania retencji naturalnej (która jest ograniczana np. w wyniku nowej zabudowy związanej z zasklepieniem powierzchni terenu) oraz tworzenia nowej infrastruktury retencyjnej w miastach. Aspekty takie powinny być analizowane przede wszystkim na etapie praktycznego stosowania przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

VII.4. ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Trudno ocenić, czy i na ile realizacja omawianej Strategii może rzeczywiście wpłynąć na środowisko przyrodnicze. Można stwierdzić, że odpowiedniego poziomu ochrony przyrody nie uda się zapewnić, jeżeli aktualne pozostaną takie problemy jak m.in.:

- chaotyczna zabudowa na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo,
- brak integracji polityki rozwoju gospodarczego z polityką ochrony środowiska,
- niekontrolowany przyrost zabudowy, mogącej potencjalnie przyczynić się do dalszej fragmentacji siedlisk przyrodniczych, ograniczyć drożność korytarzy ekologicznych, osłabić kondycję cennych i wrażliwych ekosystemów,
- presja budowlana na tereny potencjalnie zagrożone powodzią oraz procesami erozyjnymi i osuwiskowymi,
- wzrost antropopresji obszarów atrakcyjnych turystycznie, skutkujący m.in. pogarszaniem się jakości wód i powietrza, wzrostem emisji hałasu, zaśmiecaniem, itp.

Tereny cenne pod kątem przyrodniczym są jednocześnie atrakcyjne pod kątem turystycznym i mieszkaniowym, zatem wątpliwe jest znalezienie takiego kompromisu, który zadowoliliby zwolenników każdej z opcji. Idealny kompromis jest tu praktycznie niemożliwy, podobnie jak nierealne jest zachowanie zrównoważonego rozwoju, ponieważ każda ze stron w innym miejscu widzi granice w których zaczyna lub kończy się rozwój „zrównoważony” (zwłaszcza że rozwój ten zakłada wzrost wskaźników gospodarczych, np. PKB, podczas gdy w świetle niektórych opinii wzrost ten sam z siebie często koliduje z wymogami ochrony przyrody).

Sposób sformułowania celów i zadań operacyjnych Strategii nie w pełni odnosi się do wyzwań związanych z polityką ochrony przyrody. W związku z powyższym, **rekomenduje się wprowadzenie do Strategii zapisów mówiących o ochronie bioróżnorodności.**

W szczególności należy mieć tu na uwadze takie aspekty, jak ochrona zieleni miejskiej (parki, trawniki, zadrzewienia przydrożne, zieleń rekreacyjna i estetyczna), ochrona gatunków roślin, zwierząt i grzybów (mająca duże znaczenie przy działaniach infrastrukturalnych) oraz terenów podlegających prawnej obszarowej ochronie przyrody (m.in. obszary sieci Natura 2000 oraz park narodowy i parki krajobrazowe). Alternatywnym rozwiązaniem jest uwzględnienie tych aspektów przy kolejnej aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Jelenia Góra.

VII.5. ODDZIAŁYWANIE NA JAKOŚĆ ŻYCIA I ZDROWIE LUDZI

Zapisy ocenianej Strategii są korzystne dla jakości życia i zdrowia ludzi. Należy zauważyć pozytywny wpływ ustaleń dokumentu na jakość życia ludzi, który nastąpi wskutek lepszej jakości przestrzeni publicznej i estetyki środowiska życia. Korzystne skutki będzie też generować poprawa dostępu do wysokiej jakości oferty kulturalnej i rekreacyjnej. Ponadto, cele związane z ochroną środowiska powinny przełożyć się na poprawę warunków życia ludzi.

Ustalenia ocenianego dokumentu nie będą generowały negatywnego oddziaływania na jakość życia i zdrowie ludzi, bowiem nie kreują one polityki mogącej takie oddziaływanie spowodować.

VII.6. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Analizowana Strategia nie będzie generowała negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi. Niemniej nie można wykluczyć, że pojedyncze inwestycje takie oddziaływanie będą generować. Mowa tu o zabudowie wielkopowierzchniowej powodującej zasklepienie gruntu (co jest działaniem wybitnie niepożądanym ze względu na konieczność adaptacji do skutków zmian klimatu). Na etapie strategicznej OOS ocena tego zagadnienia jest niemożliwa, bowiem analiza tych zjawisk będzie możliwa dopiero na etapie rozpatrywania konkretnych przedsięwzięć o znanym umiejscowieniu w przestrzeni. Można jedynie prognozować, że ewentualne oddziaływanie mogą mieć charakter bezpośredni, stały i długoterminowy.

VII.7. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

Ustalenia ocenianego dokumentu nie będą generowały negatywnego oddziaływania na zasoby naturalne, bowiem nie kreują one polityki mogącej takie oddziaływanie spowodować.

VII.8. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ I DOBRA KULTURY

Oceniana Strategia nie będzie generować znaczącego negatywnego oddziaływania na krajobraz, zabytki i dobra kultury, nie przewiduje ona bowiem ustaleń mogących taką presję wywierać. Oczywiście nie można wykluczyć, że w toku realizacji inwestycji dojdzie do odkrycia zabytków lub dóbr kultury oraz do ingerencji w krajobraz, co może wystąpić przy prowadzeniu prac budowlanych związanych z każdym przedsięwzięciem. W takich

przypadkach zastosowanie znajdą standardowe procedury uregulowane przepisami o ochronie zabytków, a także przepisy innych ustaw (np. Prawo budowlane, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, i in.).

Przewiduje się zdecydowanie pozytywny i długoterminowy wpływ ustaleń Strategii; będzie on wynikał z działań podejmowanych w zakresie opieki nad regionalnym dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym oraz ochrony i kształtowania krajobrazu, szczególnie w ramach działań służących poprawie poziomu estetycznego otoczenia i ładu przestrzennego.

Efektem realizacji Strategii powinno być zwiększenie konkurencyjności regionu oraz poprawa jego atrakcyjności z uwagi zarówno na miejsce zamieszkania, miejsce pracy, jak i miejsce spędzanie czasu wolnego. Działania podejmowane w celu zapobieżenia degradacji krajobrazu oraz dotyczące rewitalizacji terenów zdegradowanych i nadania im nowej funkcji wpłyną na poprawę i zwiększenie atrakcyjności regionu, co w rezultacie powinno przełożyć się na wzrost cen nieruchomości.

Bardziej sprecyzowana ocena zapisów Strategii jest na tym etapie niemożliwa. Przykładowo: nie można dokonać oceny infrastruktury turystycznej na krajobraz i dziedzictwo kulturowe, zwłaszcza że nie wiadomo jakie projekty kluczowe będą realizowane. Poza tym, nie każda inwestycja o charakterze kulturowym, sportowym czy turystycznym będzie wyrazem realizacji ocenianej Strategii, a niejednokrotnie inwestor może nawet nie wiedzieć o jej istnieniu.

W związku z powyższym można jedynie stwierdzić, że odpowiedni stopień nadzoru w omawianym zakresie powinien być pełniony na płaszczyźnie stosowania przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przepisów o ochronie zabytków oraz przepisów ustawy Prawo budowlane. Aby przepisy te były efektywne, niezbędne jest odpowiednie docenienie organów administracji odpowiedzialnych za ich stosowanie.

VII.9. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT AKUSTYCZNY

Analizowana Strategia nie będzie generować znaczącego negatywnego oddziaływania na klimat akustyczny, gdyż nie zawiera ona ustaleń mogących wywierać tego typu presję. Oddziaływania na klimat akustyczny mogą wystąpić na etapie realizacji, eksploatacji i funkcjonowania przedsięwzięć, niemniej jest to zagadnienie nieistotne z punktu widzenia niniejszego dokumentu, bowiem Strategia nie wyznacza ram dla realizacji jakichkolwiek przedsięwzięć (a wprowadza jedynie pewne uwarunkowania tej realizacji).

VII.10. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Ustalenia ocenianej Strategii pozostają neutralne dla aspektów związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym.

VII.11. ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE

Analizowana Strategia nie będzie generowała negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, w związku z czym nie ma potrzeby przeprowadzania transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

VII.12. PODSUMOWANIE ZIDENTYFIKOWANYCH ODDZIAŁYWAŃ

W oparciu o dotychczas przedstawioną analizę można sformułować następujące wnioski:

1. Cele omawianej Strategii będą w większości pozytywnie wpływać na środowisko, w pozostałym przypadku pozostaną neutralne pod kątem środowiskowym.
2. Niemożliwa do wykonania jest szczegółowa ocena oddziaływania na środowisko ustaleń wynikających z poszczególnych zadań operacyjnych o charakterze inwestycyjnym, mających znaczenie dla wdrażania ustaleń Strategii. Poszczególne projekty inwestycyjne, zależnie od ich charakteru i lokalizacji mogą generować różnorodne oddziaływania, począwszy od tych pozytywnych, aż do skutków zdecydowanie negatywnych. Na poziomie ustaleń ocenianej Strategii szczegółowa i jednoznaczna analiza środowiskowa w tym zakresie jest niemożliwa.
3. Podsumowując można stwierdzić, że ustalenia ocenianego dokumentu nie generują negatywnego oddziaływania na środowisko, co najwyżej pozostają neutralne pod tym względem lub też prowadzą do pozytywnego oddziaływania. Istnieje natomiast możliwość dokonania w Strategii takich zapisów, które przyczynią się do bardziej skutecznego wdrażania regionalnej, krajowej i unijnej polityki w zakresie ochrony środowiska.

VIII. WPŁYW NA ŚRODOWISKO W PRZYPADKU ODSZTĄPIENIA OD REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Jak już wcześniej wskazano, ustalenia ocenianej Strategii nie generują negatywnego oddziaływania na środowisko i w zasadzie pod tym kątem są neutralne. Niemniej, Strategia może istotnie przyczynić się do wdrażania polityki ochrony środowiska, a tym samym do osiągnięcia celów środowiskowych wynikających z planów i programów regionalnych, krajowych i unijnych.

W związku z powyższym, odstępnie od realizacji projektowanego dokumentu z jednej strony będzie mogło być uznane za neutralne dla aspektów związanych z ochroną środowiska. Natomiast patrząc na to zagadnienie przez pryzmat zrównoważonego rozwoju należy uznać, że rezygnacja z przyjęcia Strategii będzie straceniem szansy na wzmocnienie i usprawnienie polityki ochrony środowiska. Tym samym uchwalenie i wdrożenie Strategii będzie wyrazem faktycznej woli realizacji celów środowiskowych przez Miasto Jelenia Góra.

IX. PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Proponowane ustalenia Strategii nie doprowadzą do wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko. W związku z tym proponowanie alternatywnych sposobów osiągnięcia celów strategicznych nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego (prawnego), jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto, strategiczny charakter dokumentu nie pozwala na skonkretyzowane i precyzyjne określenie działań alternatywnych dla celów strategicznych.

Przez pojęcie rozwiązania alternatywnego należy rozumieć opcję podejmowania innych działań niż pierwotnie planowane, np. o innym charakterze czy skali, ale zapewniających osiągnięcie pierwotnego nadrzędnego celu lub osiągania założonych poziomów wskaźników rezultatu, ale też opcję nie podejmowania danego działania lub nawet modyfikacji celu. Analiza alternatywnych rozwiązań może być zatem prowadzona w odniesieniu do:

- alternatywnych sposobów osiągania celów,
- alternatywnych lokalizacji dla zamierzeń niezbędnych dla osiągania celów ,
- alternatywnej skali przedsięwzięcia i sposobów jego realizacji oraz eksploatacji.

Możliwości analityczne w powyższych kwestiach są determinowane stopniem szczegółowości dokumentu poddawanego ocenie. Jeżeli w analizowanym Programie nie określa się precyzyjnie ani lokalizacji, ani skali, ani pełnej listy przewidywanych do realizacji projektów stanowiących wyraz realizacji Programu, analiza alternatyw sprowadza się przede wszystkim do przeglądu planowanych kierunków działań oraz instrumentów realizacyjnych, w kontekście ich skutków środowiskowych.

Stosunkowo najmniej możliwości formułowania rozwiązań alternatywnych odnosi się do poziomu celów strategicznych. Kwestia ich doboru jest domeną organów władzy publicznej, która w demokratycznym społeczeństwie dysponuje mandatem prawnym do ich określania. Prognoza oddziaływania na środowisko może w takich wypadkach pełnić funkcję polegającą przede wszystkim na identyfikacji skutków środowiskowych tak sformułowanych celów i na wskazywaniu tych obszarów, gdzie skutki te wydają się być nieakceptowalne z punktu widzenia celów ochrony środowiska. Ocenie takiej służyć może tzw. analiza spójności zewnętrznej, którą przeprowadzono w niniejszym dokumencie. Prawo wykonawcy Prognozy do proponowania celów alternatywnych, zwłaszcza zasadniczo innych niż sformułowane w dokumencie strategicznym, wydaje się być jednak ograniczone i nie wynika z przepisów prawnych.

Z uwagi na fakt, że oceniana Strategia nie wskazuje listy konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych (przedsięwzięć w rozumieniu UOOS), a jedynie strategiczne obszary działań, przeprowadzenie szczegółowej analizy alternatyw jest w tej sytuacji w zasadzie niemożliwe. Należy w związku z tym przypomnieć, że Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wskazuje na potrzebę omawiania „rozsądnych alternatyw” budowanych na podstawie analizy informacji, które mogą być „racjonalnie wymagane” lub wskazania, dlaczego takie alternatywy nie mogły być sformułowane. Obowiązek zidentyfikowania, opisanie i oszacowania rozsądnych rozwiązań alternatywnych musi być odczytywany w kontekście celu dyrektywy, który polega na dopilnowaniu, że wpływ realizacji planów i programów jest uwzględniony podczas przygotowania tych dokumentów i przed ich przyjęciem.

Tekst dyrektywy nie precyzuje, co rozumie się pod pojęciem rozsądnego rozwiązania alternatywnego wobec planu lub programu: czy chodzi o alternatywne plany lub programy,

czy o alternatywne rozwiązania w ramach planu lub programu. W praktyce różne rozwiązania alternatywne w ramach danego planu na ogół będą podlegały ocenie (np. różne mechanizmy zagospodarowania odpadów w ramach planu gospodarowania odpadami bądź różne sposoby zagospodarowania obszaru w ramach np. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego). Alternatywne rozwiązanie może zatem stanowić inny sposób osiągnięcia celów planu lub programu.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań inwestycyjnych silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy realizacji nowych inwestycji należy rozważyć warianty alternatywne kierując się w miarę możliwości tym, by wybrać wariant najbardziej korzystny dla środowiska. Jako warianty alternatywne przedsięwzięć (ale nie dokumentów strategicznych) można rozważyć: warianty lokalizacyjne, warianty konstrukcyjne, techniczne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant odstąpienia od realizacji przedsięwzięcia. Oceniana Strategia nie stwarza ram dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, bowiem nie wskazuje konkretnych projektów do realizacji, a tym samym – ich lokalizacji, zakresu i charakteru. To z kolei uniemożliwia przeprowadzenie analizy ich możliwych racjonalnych wariantów alternatywnych.

Warto również podkreślić, iż w omawianym przypadku najgorszym wariantem byłby wariant polegający na zaniechaniu wdrażania celów strategicznych przewidzianych w ocenianej Strategii.

Jako warianty alternatywne można również uznać propozycje rekomendacji przedstawionych w niniejszej prognozie. W przypadku ich uwzględnienia oceniana Strategia będzie mogła zostać uznana za dokument wspierający w jeszcze większym stopniu realizację celów ochrony środowiska ustanowionym na szczeblu wspólnotowym, krajowym i regionalnym.

X. ŚRODKI ZAPOBIEGAJĄCE ORAZ OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Przyjmując racjonalny poziom wnioskowania należy uznać, że ustalenia omawianego dokumentu nie generują negatywnego oddziaływania na środowisko. Zgodnie z przedstawionymi wcześniej tezami, oceniana Strategia może sprzyjać realizacji polityki ochrony środowiska. Żeby mogła pełnić ona taką funkcję w jeszcze większym stopniu, niezbędne wydaje się dodatkowe rozszerzenie jego zapisów dotyczących zrównoważonego rozwoju. Zagadnienie to zostanie przedstawione w poniższych punktach:

1. Szersze uwzględnienie zagadnień związanych z adaptacją do zmian klimatycznych

Warto dodać do Strategii (do jej celów operacyjnych) zapisy mówiące bezpośrednio o adaptacji do zmian klimatycznych, co powinno być realizowane m.in. poprzez zwiększenie naturalnej i infrastrukturalnej retencji wód opadowych i roztopowych. Chodzi tu nie tylko o zbiorniki retencyjne, lecz także o cały katalog działań infrastrukturalnych związanych z zagospodarowaniem przestrzeni. Przede wszystkim należy zapewnić ochronę istniejących elementów środowiska sprzyjających zachowaniu naturalnej retencji wodnej w środowisku. Ponadto, możliwe jest zastosowanie dedykowanych rozwiązań ograniczających nadmierny odpływ wód opadowych (np. skrzynki rozsączające, przepuszczalne nawierzchnie, i in.). Bardziej szczegółowe ustalenia w tym zakresie będą możliwe do opisanie dopiero w dokumentach określających zasady zagospodarowania przestrzennego.

Sformułowanie celu operacyjnego dedykowanego adaptacji do zmian klimatycznych może przyczynić się do przyjęcia i wdrożenia programu gospodarki niskoemisyjnej lub programu ograniczenia niskiej emisji. W tym kontekście warto również sformułować rekomendację o wprowadzeniu zapisów nawiązujących do ograniczania tzw. „niskiej emisji” nie tylko w obszarze uzdrowiska (jak to jest w analizowanym tu projekcie Strategii), ale i w całym mieście.

2. Szersze uwzględnienie zagadnień związanych z ochroną przyrody

Rekomenduje się wprowadzenie do Strategii zapisów mówiących o ochronie bioróżnorodności. W szczególności należy mieć tu na uwadze takie aspekty, jak ochrona istniejącej zieleni miejskiej (parki, trawniki, zadrzewienia przydrożne, zieleń rekreacyjna i estetyczna), ochrona gatunków roślin, zwierząt i grzybów (co ma duże znaczenie przy działaniach infrastrukturalnych) oraz terenów podlegających prawnej obszarowej ochronie przyrody (m.in. Karkonoski Park Narodowy, obszary sieci Natura 2000, parki krajobrazowe). Jednym z kluczowych aspektów będzie tu faktyczna integracja ochrony przyrody z działaniami z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Alternatywnym (wobec powyższych punktów) rozwiązaniem jest uwzględnienie tych aspektów przy kolejnej aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Jelenia Góra, a także (przede wszystkim) przy opracowywaniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego).

XI. PROPONOWANE METODY ANALIZY WDRAŻANIA DOKUMENTU

Tytułem wstępu należy zaznaczyć, że oceniana Strategia jest podstawowym dokumentem strategicznym miasta Jeleniej Góry. Niemniej z ustawy *Prawo ochrony środowiska* wynika, że miasto powinno mieć opracowany i systematycznie aktualizowany Program Ochrony Środowiska, a co 2 lata powinien być sporządzany raport z wdrażania Programu.

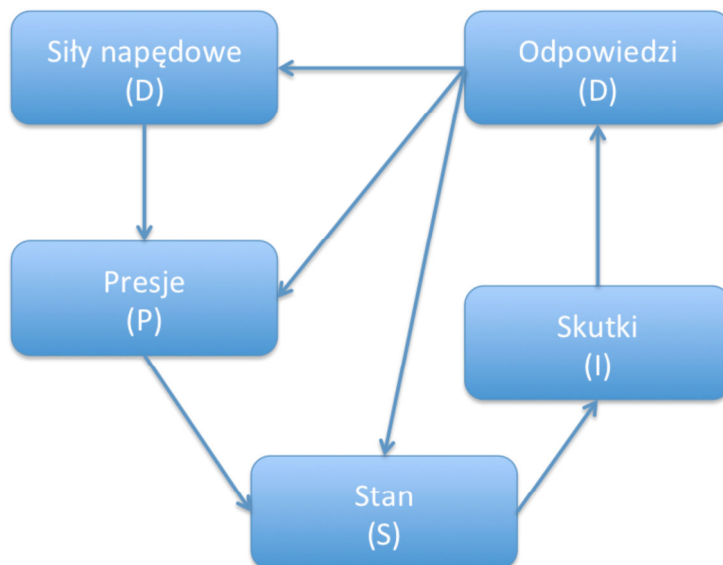
Strategia i Program będą wdrażane równocześnie z takim samym priorytetem, a ich wzajemne ustalenia powinny być z sobą kompatybilne i będą wzajemnie na siebie oddziaływać wzmacniająco.

W tym kontekście należy podkreślić, że wspomniany we wcześniejszej części opracowania obowiązujący Program Ochrony Środowiska dla Miasta Jeleniej Góry przedstawia propozycję systemu monitorowania wskaźników w zakresie ochrony i stanu środowiska naturalnego. Zdaniem autorów niniejszego opracowania, monitorowanie wdrażania Programu będzie wystarczającym narzędziem pokazującym, czy i ew. jak reaguje środowisko na skutki realizacji dokumentów strategicznych

Zarysowana powyżej koncepcja monitoringu może być wykorzystana w przyszłości jako element wsparcia analiz monitoringowych opartych o schemat DPSIR (z ang. *Driving Force – Pressure – State – Impact – Response*), promowanych przez Komisję Europejską, Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Europejską Agencję Środowiska. Służą one do sporządzania ocen zintegrowanych oraz ocen skuteczności polityki ekologicznej. Struktura ta pozwala na sprawne generowanie kompleksowej, opartej na badaniach, analizach i ocenach informacji o środowisku zarówno dla potrzeb społeczeństwa, jak i administracji rządowej, samorządowej oraz instytucji międzynarodowych.

Model DPSIR opiera się na liniowej zależności przyczynowo-skutkowej pomiędzy poszczególnymi elementami łańcucha przyczynowo-skutkowego (czynnikami sprawczymi, presją, stanem, oddziaływaniem, środkami zaradczymi). Ponadto uwzględnia możliwość wystąpienia sprzężenia zwrotnego, ukierunkowanego na każde z ogniw łańcucha. W tym względzie wskaźniki przyczyn stanowią:

- wskaźniki opisujące oddziaływanie społecznych i ekonomicznych czynników sprawczych,
- wskaźniki opisujące wywoływaną przez oddziaływanie presję.

Ryc. 4. Główne elementy schematu DPSIR (D - *Driving forces* – Siły napędowe, P - *Pressure* – presja , S- *State* - stan, I - *Impact* - skutki, R - *Response* - odpowiedź)

Podstawy prawne zintegrowały prowadzony w Polsce Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ) z systemem DPSIR w bliższym i dalszym horyzoncie czasowym i uczyniły go zarazem narzędziem oceny polityki ekologicznej państwa. PMŚ, niezależnie od jego podziału funkcjonalnego, obejmuje zadania wynikające z polityki ekologicznej państwa, zaś informacja środowiskowa pochodząca z PMŚ stanowi podstawę do oceny skuteczności aktualnej polityki ekologicznej kraju jak i przesłankę do konstrukcji jej założeń na kolejny, perspektywiczny okres.

PMŚ nie wypełnia w pełni modelu DPSIR, niemniej można go skutecznie uzupełnić wskaźnikami zrównoważonego rozwoju. Są to wskaźniki służące do monitorowania Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE. W Polsce są one stosowane przez Główny Urząd Statystyczny, który szeroko przedstawił to zagadnienie w publikacji pn. „Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski” (Czarski E. (kier.) i inni, GUS 2011).

XII. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Analiza przeprowadzona w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- I. Cele i zadania realizacyjne projektu Strategii nie kolidują z polityką ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, natomiast w znacznej części mogą sprzyjać jej wdrażaniu w pośredni lub bezpośredni sposób.
- II. Ustalenia omawianego dokumentu nie generują negatywnego oddziaływania na środowisko.
- III. Wariantem niekorzystnym dla środowiska byłoby odstąpienie od realizacji Strategii. Byłoby to utracenie szansy na kreowanie prośrodowiskowej polityki Miasta Jeleniej Góry w sposób sprzyjający realizacji strategicznych celów ochrony środowiska.
- IV. Istnieje możliwość zastosowania rozwiązań, dzięki którym realizacja Strategii przyczyni się w jeszcze wyższym stopniu do wdrażania polityki zrównoważonego rozwoju i zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony środowiska na etapie realizacji ustaleń Strategii. W związku z powyższym proponuje się następujące rozwiązania:
 1. Szersze uwzględnienie zagadnień związanych z adaptacją do zmian klimatycznych.
 2. Szersze uwzględnienie zagadnień związanych z ochroną przyrody.Odstąpienie od zastosowania powyższych rekomendacji nie będzie oznaczało, że realizacja dokumentu koliduje z polityką ochrony środowiska.
- V. Z uwagi na fakt, że omawiana Strategia jest równorzędna do Programu Ochrony Środowiska, w którym określono system monitorowania polityki ekologicznej miasta na stan środowiska, stwierdzono iż nie ma potrzeby tworzenia dodatkowego rozbudowanego systemu monitorowania środowiskowych aspektów związanych z wdrażaniem analizowanej Strategii.

XIII. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE WYKORZYSTANE W ANALIZACH

1. „Podręcznik do strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla polityki spójności na lata 2007-2013”, GRDP Project, 2006 r.
2. „Wdrożenie dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko”, Komisja Europejska, 2003 r.
3. “Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment”, Komisja Europejska, 2013 r.
4. „Wytyczne dotyczące zasad i zakresu uwzględniania zagadnień ochrony środowiska w programach sektorowych”, Rada Ministrów, 2002 r.
5. Kistowski M., „Wybrane aspekty metodyczne sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze”, „Człowiek i Środowisko” 26(3-4)/2002
6. Cupiał B.B., „Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko jako ewaluacja ex-ante”, „Zarządzanie Publiczne” 2(18)/2012
7. „Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski”, Główny Urząd Statystyczny, 2011 r.
8. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu - dane pozyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Załącznik 1

Wykaz celów strategicznych, celów operacyjnych i zadań operacyjnych zapisanych w projekcie „Strategii Rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014-2025”

Obszar: Społeczny	
Cel strategiczny nr 1: Wysoka jakość życia mieszkańców z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju miasta.	
Cele operacyjne	Zadania realizacyjne
1.1. Niski poziom bezrobocia.	1.1.1. Wdrożenie systemu zachęt dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. 1.1.2. Wdrożenie systemu aktywizacji zawodowej, w tym konsultacji doradcy zawodowego. 1.1.3. Wsparcie dla grup osób tworzących socjalne spółdzielnie pracy. 1.1.4. Stworzenie ekwiwalentnego systemu socjalnego (zasilek za działanie np. wolontariat, sprzątnięcie ulic, itp.). 1.1.5. Rozwinięcie programów prac interwencyjnych. 1.1.6. Realizacja programów Urzędu Pracy umożliwiających młodym ludziom skuteczne wejście na rynek pracy.
1.2. Rozwinięty rynek mieszkalnictwa odpowiadający na potrzeby mieszkańców, ludności napływowej i okresowych rezydentów.	1.2.1. Koordynacja działań promocyjnych miasta i deweloperów w zakresie oferty mieszkaniowej. 1.2.2. Pobudzenie rynku mieszkaniowego zgodne z planami zagospodarowania przestrzennego, kierunkami rozwoju miasta (zabudowywanie centrum, a nie tylko peryferii).
1.3. Wyższy poziom racjonalnego gospodarowania istniejącymi zasobami mieszkaniowymi.	1.3.1. Wspieranie techniczno-organizacyjne wspólnot mieszkaniowych, które są właścicielami nieruchomości mieszkalnych szczególnie o walorach historycznych. 1.3.2. Realizacja programów mieszkań dozorowanych (kuratela miasta nad zasobami będącymi w jego gestii), przeciwdziałanie niszczeniu i dewastacji. 1.3.3. Doskonalenie programu zamian mieszkań zgodnie z zapotrzebowaniem odbiorców tego programu.
1.4. Wyższy poziom bezpieczeństwa w ruchu drogowym.	1.4.1. Wzrost efektywności wykorzystania systemu monitoringu miasta. 1.4.2. Wprowadzenie nowoczesnej sygnalizacji świetlnej, w tym informacja o czasie, który pozostał do zmiany świateł oraz wprowadzenie tzw. „zielonej fali” na kluczowych odcinkach dróg w mieście. 1.4.3. Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży jako pieszych.

Obszar: Społeczny

Cel strategiczny nr 1: Wysoka jakość życia mieszkańców z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju miasta.

Cele operacyjne	Zadania realizacyjne
1.5. Rozwinięta komunikacja rowerowa w mieście.	1.5.1. Dostosowanie ciągów komunikacyjnych do potrzeb ruchu rowerowego. 1.5.2. Udoskonalenie oznakowania tras rowerowych. 1.5.3. Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie ruchu rowerowego.
1.6. Podniesiona wiedza i umiejętności postępowania w sytuacji zagrożeń zdrowia i życia.	1.6.1. Prowadzenie edukacji i prewencji w zakresie zwalczania uzależnień, w tym narkotyków, alkoholu i innych używek. 1.6.2. Doskonalenie edukacji w zakresie pierwszej pomocy. 1.6.3. Realizacja programów edukacyjnych w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu. 1.6.4. Przeciwdziałanie cyberprzestępstwom. 1.6.5. Realizacja działań edukacyjnych i uświadamiających problematykę „złego dotyku”. 1.6.6. Przeciwdziałanie przestępstwom finansowym popełnianym wobec osób starszych, niepełnosprawnych.
1.7. Zwiększony poziom bezpieczeństwa pożarowego oraz związanego z klęskami żywiołowymi, katastrofami i wypadkami w infrastrukturze technicznej.	1.7.1. Unowocześnienie wyposażenia jednostek ratownictwa. 1.7.2. Prowadzenie działań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej. 1.7.3. Prowadzenie działań prewencyjnych w zakresie ochrony przeciwpożarowej (w szczególności w szkołach). 1.7.4. Doskonalenie współpracy służb mających wpływ na bezpieczeństwo pożarowe oraz bezpieczeństwo związane z klęskami żywiołowymi, katastrofami i wypadkami w infrastrukturze technicznej.
1.8. Wyższy poziom usług w zakresie ochrony zdrowia.	1.8.1. Oferowanie pakietu wsparcia dla lekarzy zainteresowanych osiedleniem się w Jeleniej Górze, zwłaszcza w specjalizacji geriatry, opieka paliatywna itp. 1.8.2. Rozszerzenie pakietu programów informacyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie ochrony zdrowia. 1.8.3. Wsparcie powołania regionalnego centrum urazowego. 1.8.4. Wsparcie inicjatyw utworzenia zamkniętego oddziału psychiatrycznego dla dzieci, młodzieży i dorosłych. 1.8.5. Stworzenie kompleksowego systemu rehabilitacji leczniczej z wykorzystaniem istniejących ośrodków oraz z włączeniem nowych, np. w zakresie wad słuchu i mowy, wzroku oraz innych dysfunkcji.

Obszar: Społeczny

Cel strategiczny nr 1: Wysoka jakość życia mieszkańców z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju miasta.

Cele operacyjne	Zadania realizacyjne
	1.8.6. Realizacja programów profilaktycznych dla dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych z zakresu stomatologii, okulistyki, wad postawy i zdrowego odżywiania.
1.9. Wypromowany zdrowy styl życia w mieście.	<p>1.9.1. Promowanie zdrowego stylu życia w połączeniu z kreowaniem mody na rekreację, sport i turystykę (wykorzystanie wizerunku znanych osób).</p> <p>1.9.2. Systematyczna edukacja na temat zdrowego stylu życia adresowana do różnych grup społecznych i wiekowych.</p> <p>1.9.3. Realizacja kompleksowych programów rozwoju fizycznego od juniora do seniora w oparciu o istniejące, posiadane zasoby.</p> <p>1.9.4. Zwiększenie dostępności osób niezmężonych do obiektów sportowych będących w gestii szkół i innych podmiotów, w tym także zapewnienie zajęć sportowych rodzicom (np. przywożących dzieci na zajęcia, itp.).</p>
1.10. Rozwinięte usługi opiekuńcze dla osób o ograniczonej samodzielności oraz zagrożonych i/lub wykluczonych społecznie.	<p>1.10.1. Zwiększenie liczby miejsc dla osób starszych w placówkach opieki.</p> <p>1.10.2. Stworzenie sieci opieki środowiskowej oraz dziennych ośrodków opieki.</p> <p>1.10.3. Aktywizacja społeczna i zawodowa wykluczonych - wypracowanie i wdrożenie instrumentów.</p>
1.11. Rozwinięte więzy międzypokoleniowe w społeczności miasta.	<p>1.11.1. Realizacja międzypokoleniowych integracyjnych programów edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych.</p> <p>1.11.2. Wsparcie organizacji działających na rzecz integracji międzypokoleniowej.</p>
1.12. Wyższy stopień aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.	<p>1.12.1. Poprawa społecznego wizerunku osób niepełnosprawnych i starszych.</p> <p>1.12.2. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do różnych sfer życia społecznego i zawodowego poprzez wykorzystanie nowych technologii.</p> <p>1.12.3. Wykorzystanie potencjału osób niepełnosprawnych dla gospodarki Jeleniej Góry.</p>
1.13. Rozwinięte społeczeństwo obywatelskie – rozwinięty dialog społeczny.	<p>1.13.1. Monitorowanie i diagnoza procesów oraz zjawisk społecznych w Jeleniej Górze i otoczeniu.</p> <p>1.13.2. Wsparcie zachowań proobywatelskich poprzez tworzenie budżetu partycypacyjnego, wspieranie inicjatyw i partnerstw lokalnych.</p> <p>1.13.3. Dalsze wspieranie działalności organizacji pozarządowych w mieście.</p>

Obszar: Społeczny

Cel strategiczny nr 1: Wysoka jakość życia mieszkańców z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju miasta.

Cele operacyjne	Zadania realizacyjne
	1.13.4. Włączenie środowiska naukowego Jeleniej Góry do rozwiązywania problemów społecznych. 1.13.5. Wdrożenie programu aktywizacji społeczeństwa poprzez m.in. wypracowanie systemu bezpośrednich kontaktów władz z mieszkańcami poszczególnych dzielnic, osiedli. 1.13.6. Zwiększenie interaktywności, czytelności strony internetowej miasta.
1.14. Rozwinięte społeczeństwo informacyjne.	1.14.1. Zwiększenie liczby usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną. 1.14.2. Promowanie możliwości korzystania z usług elektronicznych i narzędzi komunikowania się w sferze publicznej. 1.14.3. Zwiększenie dostępu do nowoczesnych technologii w szkołach. 1.14.4. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w dostępie do e-usług (społecznych, administracyjnych, informacyjnych itp.).

Obszar: Potencjałów i zasobów miasta

Cel strategiczny nr 2: Rozwinięta infrastruktura miasta dla potrzeb społecznych i gospodarczych.

Cele operacyjne	Zadania realizacyjne
2.1. Komunikacja w mieście dostosowana do potrzeb użytkowników.	2.1.1. Dokończenie budowy południowej obwodnicy Jeleniej Góry. 2.1.2. Dostosowanie skrzyżowań i przejść dla pieszych w celu zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników. 2.1.3. Modernizacja dróg, chodników, ciągów pieszo-jezdných i placów dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej zdolności ruchowej. 2.1.4. Udoskonalenie systemu komunikacji typowo turystycznej. 2.1.5. Stworzenie i wdrożenie spójnego, zintegrowanego systemu ścieżek rowerowych i wypożyczalni rowerów. 2.1.6. Uruchomienie Szybkiej Kolei Miejskiej. 2.1.7. Modernizacja systemu oświetlenia miasta, w tym wymiana na energooszczędne.

2.2. Dobre skomunikowanie drogowe, kolejowe i lotnicze miasta z otoczeniem krajowym i zagranicznym.	2.2.1. Lobbowanie na rzecz budowy drogi S3 z łącznikiem do Jeleniej Góry. 2.2.2. Lobbowanie na rzecz zmodernizowania połączenia kolejowego Jelenia Góra-Wrocław. 2.2.3. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury lotniska do obsługi małego ruchu turystycznego.
2.3. Zwiększenie dostępności terenów dla inwestorów.	2.3.1. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych. 2.3.2. Rewitalizacja zdegradowanych terenów przemysłowych. 2.3.3. Aktualizowanie i uzupełnianie mpzp. 2.3.4. Wdrożenie konkurencyjnej polityki ulg dla inwestorów. 2.3.5. Rozszerzenie terenów strefy ekonomicznej.

Obszar: Potencjałów i zasobów miasta	
Cel strategiczny nr 3: Wysoki poziom atrakcyjności miasta dla mieszkańców i gości.	
Cele operacyjne	Zadania realizacyjne
3.1. Wyższy poziom estetyki miasta.	3.1.1. Opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji dla obszarów miasta. 3.1.2. Opracowanie i wdrożenie jednolitego systemu umieszczania reklam wielkoformatowych w mieście. 3.1.3. Stworzenie i wdrożenie polityki w zakresie kolorystyki elewacji zewnętrznych. 3.1.4. Uporządkowanie i uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej i prywatnej oraz wnętrz blokowych. 3.1.5. Uporządkowanie terenów zielonych w pasie drogowym z uwzględnieniem walorów estetycznych (ukwiecenie). 3.1.6. Zagospodarowanie i uporządkowanie nabrzeży i koryt rzecznych. 3.1.7. Opracowanie i wdrożenie programu edukacyjnego oraz systemu motywacji dla mieszkańców w zakresie dbałości o estetykę wspólnej przestrzeni. 3.1.8. Zapewnienie skutecznego systemu oczyszczania miasta. 3.1.9. Opracowanie i wdrożenie sprawnego systemu egzekwowania utrzymania czystości. 3.1.10. Wdrożenie jednolitego systemu identyfikacji atrakcji turystycznych, w tym na wjazdach do miasta.
3.2. Wyższy stopień czystości środowiska.	3.2.1. Zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń powietrza. 3.2.2. Rozwinięcie współpracy z samorządami na poziomie regionalnym i transgranicznym w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń i ochrony przeciwpowodziowej.

	<p>3.2.3. Wdrożenie programów: edukacyjnego i informacyjnego nt. korzyści z funkcjonowania nowoczesnych systemów utylizacji odpadów komunalnych.</p> <p>3.2.4. Budowa nowoczesnego systemu instalacji do utylizacji odpadów komunalnych.</p> <p>3.2.5. Rozszerzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej.</p> <p>3.2.6. Utworzenie grzebowiska dla małych zwierząt domowych.</p> <p>3.2.7. Zapewnienie odbioru ścieków w całym mieście.</p> <p>3.2.8. Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.</p>
<p>3.3. Zwiększony poziom wykorzystania potencjału turystycznego i krajobrazowego.</p>	<p>3.3.1. Zagospodarowanie zasobów leśnych i wodnych dla potrzeb sportowo-rekreacyjnych, turystycznych.</p> <p>3.3.2. Skonsolidowanie i oznakowanie tras rekreacyjnych i turystycznych.</p> <p>3.3.3. Udoskonalenie i dostosowanie systemu informacji turystycznej do potrzeb użytkowników.</p> <p>3.3.4. Wdrożenie systemu ochrony oraz skutecznego przeciwdziałania wandalizmowi na istniejących trasach i obiektach.</p> <p>3.3.5. Budowa nowych obiektów rekreacyjno-sportowych, w tym do sportów ekstremalnych.</p> <p>3.3.6. Rozwój zróżnicowanej, wszechstronnej, całorocznej, dostosowanej do wszystkich grup wiekowych oferty rekreacyjnej, sportowej dla mieszkańców i turystów.</p>
<p>3.4. Wzmocnienie rangi Jeleniej Góry jako ośrodka kultury.</p>	<p>3.4.1. Włączenie zasobów instytucji kultury w system edukacji kulturalnej w szkołach miejskich.</p> <p>3.4.2. Promocja miasta poprzez lokalnych artystów - wypromowanie Jeleniej Góry jako Miasta artystów.</p> <p>3.4.3. Wykorzystanie potencjału artystów wywodzących się z Kotliny dla promocji marki „Jelenia Góra w Karkonoszach”.</p> <p>3.4.4. Kontynuacja organizacji ogólnopolskich i międzynarodowych wydarzeń artystycznych w mieście (m.in. przywrócenie świetności Festiwalowi Teatrów Ulicznych, wzbogacenie programu imprez towarzyszących).</p> <p>3.4.5. Stworzenie i wdrożenie systemu wsparcia wielopoziomowej edukacji artystycznej, w tym otwartych warsztatów artystycznych.</p> <p>3.4.6. Stworzenie koncepcji programów/konkursów promujących miasto.</p> <p>3.4.7. Wypromowanie wydarzeń o znaczeniu ponadregionalnym (poza Jarmarkiem Staroci).</p> <p>3.4.8. Doskonalenie współpracy przy tworzeniu wspólnego kalendarza imprez (włączenie oferty NGO do kalendarza kulturalnego miasta).</p>

Obszar: Gospodarka i promocja miasta**Cel strategiczny nr 4: Zwiększona konkurencyjność i atrakcyjność rynkowa gospodarki Jeleniej Góry**

Cele operacyjne	Zadania realizacyjne
4.1. Wyższy poziom rozwoju przedsiębiorczości w mieście.	4.1.1. Wzmocnienie roli IOB w wspieraniu przedsiębiorczości. 4.1.2. Wprowadzenie ułatwień dla interesanta-przedsiębiorcy w urzędzie. 4.1.3. Stworzenie preferencji dla przedsiębiorców. 4.1.4. Prowadzenie polityki wspierania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. 4.1.5. Przystosowanie terenów przy ul. Lubańskiej do pełnienia funkcji targowej. 4.1.6. Wspieranie działalności podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielni socjalnej, warsztatów terapii zajęciowej- osoby bezrobotne i niepełnosprawne). 4.1.7. Wsparcie promocji lokalnych produktów rzemieślniczych: miody, alkohole, chleby, pierniki, sery, wyroby artystyczne (rękodzieło), szkło itp. 4.1.8. Wdrażanie instrumentów finansowego wsparcia przedsiębiorstw.
4.2. Wzrost liczby młodych ludzi pozostających oraz osiedlających się w mieście.	4.2.1. Stworzenie preferencji dla młodych osób osiedlających się i podejmujących pracę w mieście. 4.2.2. Rozwijanie oferty czasu wolnego, w tym oferty Premium. 4.2.3. Cykliczne organizowanie targów pracy.
4.3. Utrzymany status Uzdrowiska Cieplice.	4.3.1. Rozbudowa miejskiej sieci ciepłowniczej – włączanie do miejskiej sieci ciepłowniczej większej liczby odbiorców z jednoczesną eliminacją źródeł ciepła wysokiej emisji. 4.3.2. Zastosowanie instrumentów wsparcia przy wymianie tradycyjnych źródeł ogrzewania na ekologiczne. 4.3.3. Promowanie wykorzystania wód termalnych.
4.4. Wyższy udział przedsiębiorstw działających w sferze uzdrowiskowej i medical spa - zwiększony poziom wykorzystania wód termalnych	4.4.1. Wsparcie tworzenia nowych ośrodków leczniczych w oparciu o zasoby wód termalnych (kliniki urody, spa itp.) - rozwinięcie oferty leczniczej uzdrowiska. 4.4.2. Zakończenie badań zasobów wód termalnych. 4.4.3. Stworzenie programu optymalnego gospodarczego wykorzystania wód termalnych. 4.4.4. Wspieranie, wykorzystywanie rozwiązań PPP w rozwijaniu infrastruktury uzdrowiskowej.
4.5. Wyższy poziom innowacyjności przedsiębiorstw działających w mieście.	4.5.1. Wspieranie programów badań wdrożeniowych. 4.5.2. Wspieranie rozwoju wyższych uczelni i szkolnictwa zawodowego w Jeleniej Górze zgodnie

Obszar: Gospodarka i promocja miasta

Cel strategiczny nr 4: Zwiększona konkurencyjność i atrakcyjność rynkowa gospodarki Jeleniej Góry

Cele operacyjne	Zadania realizacyjne
	z kierunkami rozwoju miasta. 4.5.3. Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości/innovacji (wspieranie StartUp-ów).
4.6. Wyższa jakość i konkurencyjność usług turystycznych.	4.6.1. Wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji i promocji turystycznej dla całej Kotliny Jeleniogórskiej i rejonu Gór Izerskich. 4.6.2. Opracowanie i realizacja programu zintegrowanego systemu transportu pasażerskiego w ramach Kotliny Jeleniogórskiej i rejonu Gór Izerskich. 4.6.3. Prowadzenie działań edukacyjnych, informacyjnych, pokazowych na rzecz podnoszenia jakości usług turystycznych. 4.6.4. Stały monitoring rynku turystycznego (prowadzenie badań). 4.6.5. Prowadzenie stałych, efektywnych (skutecznych) działań promocyjnych i informacyjnych oferty turystycznej Kotliny Jeleniogórskiej.
4.7. Rozwinięta i zintegrowana oferta produktów turystycznych.	4.7.1. Opracowanie analizy potencjałów turystycznych Kotliny. 4.7.2. Opracowanie długookresowej koncepcji rozwoju turystyki na obszarze Kotliny Jeleniogórskiej, Karkonoszy i Gór Izerskich. 4.7.3. Wspieranie działań prowadzących do wpisania Doliny Pałaców i Ogrodów na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. 4.7.4. Utworzenie klastra turystycznego dla Kotliny Jeleniogórskiej (zabieganie o udział m.in. wszystkich jednostek samorządu terytorialnego). 4.7.5. Opracowanie projektu i realizacja spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych na terenie Kotliny Jeleniogórskiej, Karkonoszy i Gór Izerskich. 4.7.6. Systematyczne rozwijanie sieci informacji turystycznej z obszarami turystycznie powiązаныmi (w szczególności z obszarem Czeskich Karkonoszy). 4.7.7. Inicjowanie, prowadzenie i koordynowanie działań na rzecz współpracy uczestników branży turystycznej. 4.7.8. Stałe działania na rzecz pozyskania inwestorów w zakresie rozszerzenia infrastruktury turystycznej. 4.7.9. Utworzenie centrum rozrywki i edukacji w oparciu o tradycje i zasoby regionalne (szkło, lotnictwo, len).

Obszar: Gospodarka i promocja miasta	
Cel strategiczny nr 4: Zwiększona konkurencyjność i atrakcyjność rynkowa gospodarki Jeleniej Góry	
Cele operacyjne	Zadania realizacyjne
	<p>4.7.10. Wzmocnienie funkcji turystycznej i rekreacyjnej starówek miejskich (Jelenia Góra, Cieplice).</p> <p>4.7.11. Wsparcie rozwoju bazy noclegowej w mieście, w tym zwiększenie dostępu do atrakcyjnej cenowo bazy noclegowej.</p> <p>4.7.12. Promocja istniejących tras turystycznych.</p> <p>4.7.13. Promocja marki „Jelenia Góra w Karkonoszach”.</p>
<p>4.8. Zwiększony stopień dostosowania popytu i podaży na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem rynku pracy Jeleniej Góry i obszarów powiązanych.</p>	<p>4.8.1. Systematyczne badanie potrzeb lokalnego rynku pracy.</p> <p>4.8.2. Zbudowanie banku danych o rynku pracy i rynku absolwentów.</p> <p>4.8.3. Szeroka, wielopłaszczyznowa współpraca pracodawców i organizacji zrzeszających pracodawców, szkół, uczelni, urzędów pracy na rzecz większego zrównoważenia rynku pracy.</p> <p>4.8.4. Stworzenie warunków do rozwoju wyższych uczelni poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – lobbowanie na rzecz utworzenia studiów II-stopnia na wszystkich uczelniach w mieście, – wdrożenie systemu zachęt, motywacji do osiedlania się w mieście dla kadry naukowej. <p>4.8.5. Stałe kreowanie kierunków kształcenia zgodnych z oczekiwaniami pracodawców, uczniów i możliwościami szkół.</p> <p>4.8.6. Prowadzenie promocji kształcenia zawodowego dla absolwentów szkół podstawowych i gimnazjów dostosowanego do lokalnego rynku pracy.</p> <p>4.8.7. Rozwinięcie systemu doradztwa zawodowego.</p> <p>4.8.8. Utrzymywanie oferty programowej kształcenia się przez całe życie.</p> <p>4.8.9. Rozwinięta współpraca szkół z lokalnymi przedsiębiorstwami w zakresie praktyk zawodowych - wdrożenie funkcjonalnego systemu praktyk zawodowych.</p> <p>4.8.10. Stworzenie systemu marketingu usług oświatowych.</p>
<p>4.9. Zwiększenie skuteczności działań promocyjnych skierowanych do inwestorów.</p>	<p>4.9.1. Stałe utrzymywanie profesjonalnej obsługi inwestorów potencjalnych i działających w mieście.</p> <p>4.9.2. Stosowanie zindywidualizowanej obsługi inwestorów.</p> <p>4.9.3. Inicjowanie przedsięwzięć PPP w zakresie kluczowych inwestycji w mieście.</p>

Obszar: Gospodarka i promocja miasta

Cel strategiczny nr 4: Zwiększona konkurencyjność i atrakcyjność rynkowa gospodarki Jeleniej Góry

Cele operacyjne	Zadania realizacyjne
4.10. Poprawa wizerunku miasta.	4.10.1. Cykliczne prowadzenie badań wizerunkowych Jeleniej Góry. 4.10.2. Wypromowanie cyklicznej imprezy wizerunkowej o znaczeniu ponadregionalnym. 4.10.3. Wykorzystanie potencjału położenia transgranicznego miasta w prowadzonych działaniach promocyjnych. 4.10.4. Wykorzystanie tradycji i wielokulturowości mieszkańców Kotliny w promocji. 4.10.5. Wykorzystanie bogatej historii w promocji regionu. 4.10.6. Aktywna promocja miasta jako miejsca zamieszkania ludzi aktywnych i przedsiębiorców.